

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállal-
lat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

14,791.
1912. rfk. szám.

Debreczen sz. kir. város rendőrségének szervezeti szabályzat-tervezete.

(Rostás István rendőrfőkapitány javaslata.)

Debreczen törvényhatósági város rendőrségének új-
jászervezése s ezen új szervezés folytán a 188—9506/1911.
bkgy. sz. alatt alkotott szervezeti szabályzat XII. része,
illetve a 146. §-tól 162. §-ig és a 234. §., 254. §., 255. §.,
259. §. és a 278. §§-oknak megfelelő módosítása.

XII. RÉSZ.

Rendőrség.

1. §.

A városi rendőrség feladata: működési területén a személy- és vagyonbiztonságot megóvni, a békét és köz-
rendet fentartani, a büntető törvények, törvények, ren-
deletek és szabályrendeletek megszegését, a véletlenség-
ből, vagy bármely természetű, mulasztásból eredhető
veszélyeket és károkat lehetőleg megakadályozni, a meg-
zavart békét és rendet helyreállítani, az ezek ellen vétő-
ket kipuhatolni és megfenyítés végett az illetékes bíróságnak,
vagy hatóságnak feljelenteni, illetőleg átadni,
általában a megfigyelő, megelőző és felfedező rendőrség
feladatait a törvények és törvényes rendelkezések, illetve
szabályok keretén belül teljesíteni.

Feladata továbbá a törvények, rendeletek, szabály-
rendeletek és szervezési szabályrendelet által hatás-
körébe utalt teendők ellátása.

Működésében a rendőrség pártatlan eréllyel és ember-
szerető kimélettel köteles eljárni.

A város egész területe közigazgatási rendőri tekin-
tetekből egy területet képez s így a rendőrség hatásköre
kiterjed a város egész területére. A csendőrség alkalmazá-
sára vonatkozó szerződésben megjelölt területeken
azonban a személy- és vagyonbiztonság felett való őr-
ködést a m. kir. csendőrség látja el.

2. §.

A rendőrség teendőit intézi a városi rendőrfőkapitány-
ság, amely egy egységes szervet képez s a rendőri és reá
ruházott közigazgatási teendőket ügyosztályai révén
látja el.

A rendőrfőkapitányság a következő ügyosztályokra
oszlík:

- I. Elnöki és iparügyosztály.
- II. Közrendészeti ügyosztály.
- III. Közigazgatási és mezőrendőrségi ügyosztály,
amely a községi bíraskodási teendőket is ellátja.
- IV. Bejelentési és központi kézbesítési ügyosztály.
- V. Bűnügyi osztály.

Ezen ügyosztályok mellett működik a végrehajtó
rendőrség, amely a legénységéből és a vezetésre hivatott
csapat-tisztból áll és a detektív-csoport.

3. §.

A rendőrfőkapitányság egyetemleges vezetését a rend-
őrfőkapitány viszi. Ilyképp az ő teendőit képezi az összes
ügyek legfőbb vezetése és irányítása s *elintéztetése* az
ügyosztályok útján. A rendőrfőkapitány közvetlen veze-
tése alatt állanak az összes ügyosztályok, iktató, kiadó,
irattári és segédhivatalok, rendőri és szolgálati ügyekben
a rendőrség összes személyzete. Ugyanő rendeli ki a
rendőrtisztviselőket, segéd- és kezelő-személyzetet, köze-
geket, rendőrlegénységet a város területén, végzendő
nappali és éjjeli felügyeletekre, illetve őrzőjáratokba (szin-
házi előadások, nyilvános helyen tartott táncmulatságok,
látványosságok, hangversenyek, gyűlések, lóversenyek,
ünnepélyek, felvonulások stb.-hez). Más hatóságokkal
és hivatalokkal való érintkezés kizárólag általa történik.
Erre nézve azonban a főkapitány az egyes ügyosztályok
vezetőit is feljogosíthatja.

A főkapitánynak ezenkívül különös feladatát képezi:

1. Az ügyosztályok vezetőivel időközönként ta-
nácskozást tartani s az így szerzett tapasztalatok alap-
ján az eljárás tárgyául szolgáló ügyekben az egyönte-
tőség biztosítása céljából saját hatáskörében az ügyosz-
tályokat utasítani.

2. Általános figyelemmel kísérni az ügyosztályok
eljárását; félénként a városi számvevőség egy kikül-
döttjének közbenjöttével megvizsgálni a pénzbehajtásra
és pénzkezelésre vonatkozó ügyeket s erről a Tanácsnak
írásbeli jelentést tesz. Az ügyosztályoktól, illetve az
oda beosztott előadóktól havonta hátralék kimutatást
kíván be és ennek alapján szükség szerint hivatalvisz-
gálatot tart.

3. A hivatalos órák esetleges meghosszabbítását,
ha arra szükség van, az egyes, vagy az összes ügyosz-
tályokban belátása szerint elrendeli.

4. Gyakorolja a rendőrlegénység felett a szolgálati
fegyelmet, ebből kifolyólag hosszabb eljárás mellőzésé-
vel joga van 48 órai magánzárka büntetést, 10 napi
laktanya fogságot, esetleg 10 koronáig terjedhető pénz-
birságot alkalmazni. A főkapitány ezen rendelkezései
ellen semmiféle jogorvoslatnak helye nincsen. Fegyelmi
vétség fenforgása esetén a felfüggesztés jogát gyakorol-
hatja s a fegyelmi eljárás megindítása végett a polgár-
mesterhez azonnal indokolt jelentést tesz.

5. Felveszi három hónapos próbaidős szolgálatra
a rendőröket, amely felvételnél azonban lehetőleg oly,

katonai szolgálatot már teljesített egyéneket tartozik első sorban figyelembe venni, kik kellő értelmi képességgel bírnak, kifogástalan előéletűek, egészséges testalkatúak s írni-olvasni tudnak. A 3 hónapi próbaszolgálat teljesítése után előterjesztést tesz a polgármesterhez ideiglenes minőségű II. osztályú rendőrré való kinevezésük iránt. A meg nem felelő próbaidős rendőrt a 3 hónap leteltével, vagy amennyiben meg nem felelő volta hamarabb kitűnnék, azonnal, minden további eljárás nélkül elbocsátja. A próbaszolgálat alatt szabályszerű oktatásról gondoskodik és a 3 hónap leteltével az oktatás eredményét vizsgálaton kéri számon s csak azokat terjesztheti elő ideiglenes minőségű II. osztályú rendőrökké való kinevezésre, kik a vizsgálatot eredményesen kiállották s különben is kifogástalan viseletűek.

6. A rendőrlegénység előléptetése iránt ezen szervezeti szabályrendeletben lefektetett elvek szem előtt tartása mellett a polgármesterhez előterjesztést tesz.

7. Miután a rendőri és szolgálati ügyekben a rendőrség összes személyzete alá van rendelve, ennél fogva a rendőrtisztviselőkre és alkalmazottakra egyáltalán felügyel, velük szemben a fegyelmi eljárás megindítása végett a polgármesterhez előterjesztéssel él.

8. A rendőrségi tisztviselők és alkalmazottak beosztása teljesen a főkapitány hatáskörébe tartozik, mint aki az egységes rendőrségi szerv vezetéséért és ügyködéséért felelős; azonban az egyes ügyosztályok vezetésével megbízottakra nézve a városi Tanács jóváhagyása szükséges.

9. A rendőrtisztviselőknél 3 napi szabadságidőt engedélyezhet, míg a rendőrségi alkalmazottak és rendőrlegénység részére 10 napi szabadságot van joga adni. Ennél hosszabb szabadságidő engedélyezése iránt a polgármesterhez tesz előterjesztést.

10. Joga van a rendőrfőkapitánynak az ügyek bármelyikét a felügyelete alá tartozó ügyosztálytól beki-
vanni, saját hatáskörében elintézni, esetleg azt egy más ügyosztállyal, vagy esetleg az általa kijelölt tisztviselővel, különösen ha érdekelttség forog fenn, elintéztetni.

11. A rendőrfőkapitány minden hozzáutalt ügyben eljárásra esetenként egyik, vagy másik ügyosztály vezetőjét kiküldheti, ha pedig valamely ügyben érdekelve van, kiküldeni tartozik is.

4. §.

A rendőrfőkapitányt távollétében, vagy huzamosabb ideig tartó akadályoztatása esetén a főkapitány-helyettes helyettesíti; utóbbit pedig azon ügyosztály vezető rendőrkapitány, akit azzal a polgármester, a rendőrfőkapitány, vagy távollétében helyettesének meghallgatása után megbiz.

Az ügyosztályok vezetőit akadályoztatás esetén a főkapitány, vagy a helyettese által megbízott tisztviselő helyettesíti.

5. §.

A rendőrfőkapitány intézkedései és határozatai, amennyiben a törvény, vagy törvényes rendelkezés másképpen nem intézkedik, 15 nap alatt a Tanácshoz felelbe-
bezhettek.

6. §.

Az ügyosztályok vezetői a hatáskörükbe utalt ügyek helyes és pontos elintézéséért önállóan felelősek és járnak el, azonban kötelesek a rendőrfőkapitánynak fontos esetekben azonnal jelentést tenni.

7. §.

Ugy a rendőrtisztviselők, valamint az összes rendőri alkalmazottak kötelesek bármiféle hivatalosan, vagy azonkívül tudomásukra jutott tiltott cselekményt a városi rendőrkapitányságnak bejelenteni.

8. §.

Amennyiben a rendőrkapitányi hivatalnál magánosok részéről, egyes ügyekben díjak, vagy jutalmak tüzetnek ki, azokat a rendőrség bármely tagja, vagy közege nincsen jogositva magánál tartani, hanem kötelessége a rendőrfőkapitánynak átszolgáltatni, ki legjobb belátása szerint határozza meg, hogy kit és mennyiben illet a díj, vagy jutalom.

9. §.

A tanács és a polgármester minden a város rendőrkapitányságához szóló rendelkezéseiket és felhívásaikat a rendőrfőkapitányhoz intézik.

10. §.

A rendőrtisztviselők és alkalmazottak bármilyen hivatalos állásukból folyó kérelmeket csupán a rendőrfőkapitány útján terjeszthetik elő. Ugy a főkapitányhoz, mint felsőbb hatósághoz intézett kérelmek mindenkor az ügyosztály vezetője útján, vagyis a szolgálati ut be-
tartásával terjeszthetők elő.

Ügyosztályok.

11. §.

I. Elnöki és iparügyosztály.

A) Az elnöki ügyosztály hatáskörébe tartoznak: az összes rendőri ügyek, melyeket a törvény, miniszteri és városi szabályrendeletek hozzá utalnak és pedig a város egész bel- és külterületére vonatkozó, különösen a következő ügyek, ugymint:

1. A rendőrség személyi ügyeinek intézése.
2. A rendőrlegénység egyenruházatára, fegyverzetére és felszerelésére felügyelet.
3. Rendőri karhatalom kirendelése.
4. Tanácsai és polgármesteri rendeletek végrehajtására vonatkozó intézkedés.
5. Hatóságilag engedélyezett könyöradományok gyűjtése iránti intézkedés.
6. Színházra való rendőri felügyelet az idevonatkozó szabályrendeletek értelmében.
7. Nyilvános táncestélyek, kiállítások, hangversenyek, mutatványok, lovardai s egyéb előadások engedélyezése.
8. Politikai és nyilvános gyűlések, felvonulások engedélyezése. (766—1898. B. M.)
9. Vendéglői, kávéházi és más nyilvános mulatóhelyek zár- és zenélési zárórái meghosszabbításának engedélyezése.
10. Rendőrtudósítói és ujságelárusítói igazolványok kiadása.
11. Bordélyházak nyitásának és áthelyezésének engedélyezése a Tanács által kijelölt helyekre, azoknak bezáratása és általában a prostitúcióra való főfelügyelet.
12. Hivatalos és jogositott hirdetések kifüggesztésének megjelölése.
13. Vagyontalansági bizonyítványok kiadása.
14. Erkölcsei bizonyítványok kiadása.
15. Eljárás az italmérési ügyekben, a fentálló törvények értelmében.
16. A gépjárművekre vonatkozó ügyek intézése. Forgalmi engedélyek és gépjárművezetői igazolványok kiadása.
17. Iparhatósági biztos kinevezése.
18. Tánctanítási engedélyek kiadása.
19. Mindazon ügyek, melyek elintézését valamely törvény, miniszteri rendelet és szabályrendelet kifejezetten a főkapitány elintézésé alá utalnak.

B) Az iparügyosztály hatáskörébe tartoznak az ipar-
ügyek általában és pedig mindaz, amit az ipar, vagy bármely más törvény, miniszteri rendelet és városi szabályrendelet az elsőfoku iparhatóság hatáskörébe utal.

Az iparügyosztály hatásköréhez tartozik az összes ipari kihágások tényálladékának megállapítása és azok feletti bíraskodás. Hatásköréhez tartozik továbbá nyilvántartások és naplók vezetése és pedig:

1. A képesítéshez kötött iparosokról.
2. Engedélyhez kötött ipart üzőkről.
3. Gyárosokról.
4. Kereskedőkről.
5. Egyéb engedély, avagy képesítéshez nem kötött ipart folytatókról.
6. Végkiárulásokról.
7. Iparhatósági engedélyhez kötött telepekről.
8. Hordárokról.
9. Iparos-tanoncokról.
10. A képesítéshez nem kötött iparos segédek, gyári munkásokról, vendéglői és szállodai alkalmazottakról. (Laprendszer.)
11. Ipartársulatokról és iparos szakegyletekről.
12. Ipari, kereskedelmi, munkás, közművelődési egyletekről és társulatokról.
13. Közvetítő intézetekről.
14. Kéményseprőkről.
15. Bérkocsi tulajdonosokról.
16. Szállodák, vendéglők és kávéházakról.
17. Italmérésre jogosultakról.
18. Cégjegyzésekről.
19. A képesítéshez nem kötött iparos segédek, gyári munkások, vendéglők, kávéházak alkalmazottai részére kiállított munkakönyvekről.
20. Ideiglenes igazolványokról.
21. Ugy a képesítéshez, mint a képesítéshez nem kötött iparos, kereskedő és pincér-tanonc, tanonc-iskolai mulasztásokról.
22. Bevett és kiadott pénzekről.
23. Árusítási engedélyek, valamint a targoncások s a fuvarozással nem iparszerűleg foglalkozók részére engedélyek kiadása.
24. Kézizálogkölcson-üzletek felügyelete és ellenőrzése.
25. Az ipartestület működésének ellenőrzése, amely célból ezen ügyosztály vezetője iparhatósági biztossá neveztetik ki.
26. Bérmozgalmi ügyek.
27. Bérkocsisok, fuvarosok és talyigások helytisztogatási díjának behajtása és kezelése.

12. §.

II. Közrendészeti ügyosztály.

A közrendészeti ügyosztály hatásköréhez tartoznak a következő ügyek:

1. A közrendészeti hatáskör alá eső kihágások összes tényálladékának megállapítása és azok feletti bíraskodás, kivéve a cselédügyi és bejelentési szabályrendeletbe ütköző kihágásokat, melyek felett a bejelentési ügyosztály; iparügyi és iparostanonciskola mulasztási kihágásokat, melyek felett az iparügyosztály; mezőrendőri, erdőügyi, állategészségügyi, elemi iskola és gazdasági ismétlő iskola mulasztási kihágásokat, melyek felett a közigazgatási ügyosztály és véderő törvénybe ütköző kihágásokat, melyek felett a katonai és illetőségi ügyosztály intézkedik és bíraskodik.
 2. A köztisztaságra felügyel s ennek, valamint a köztisztasági vállalat működésének ellenőrzése.
 3. A közutak, közutak, föld alatti csatornák, kocsitak és gyalogjárdák kifogástalan használhatóságára és tisztaságára felügyel s a hiányokról a rendőrfőkapitányság jelentéstétel, közlekedési akadályok előfordulása esetén azok elhárításáról s óvjelek felállításáról gondoskodik, a gyalogjárdák és tereknek engedély nélküli elfoglalása esetén intézkedés.
 4. Az építkezésekre közrendészeti szempontból felügyel.
- Az építkezések, épület bontások, állványozások stb. szakszerű állandó ellenőrzésére, azon célból, hogy az

építkezéseknél mindinkább gyakrabban és gyakrabban előforduló szerencsétlenségek megelőzhetőek legyenek, egy építész-mérnöki állás szerveztetik a közrendészeti ügyosztály mellé „Rendő-építész-mérnök” címmel, IX. fizetési osztályu fizetéssel, oly módon azonban, hogy amint a IX-ik fizetési osztály első fokozatát elérte, illetve ezen fokozatban 4 évet eltöltött, automatikusan a VIII-ik fizetési osztály III-ik fokozatába lép elő s itt 5 évenként az I-ső fokozatig halad. Magángyakorlat ezen rendőri-építész-mérnöknek meg nem engedtetik.

5. Koldulási tilalom megtartására felügyel.
6. Az élelmi cikkeknek és italoknak, valamint a mértekeknek megvizsgálása.
7. Mészárszékek, huskimérési üzletek, pékműhelyek, fogadók, vendéglők, korcsmák, kávéházak és kávémérésekre rendészeti, közerköles, közegészségi, különösen pedig köztisztasági szempontból felügyel, ezeknek havonként megvizsgálása.
8. A közfürdők, közterek, közkertek, sétányokra és faültetvényekre felügyel.
9. A tűzrendészeti szabályrendeletek alapján felügyel a tűzrendészetre és a kémények tisztántartására.
10. Tüzeseteknél rend fenntartása és hatósági közreműködés.
11. Felügyel a lőszerek, kőolaj s egyéb gyulékony, robbanó szerek tartása, raktározása és árusítására.
12. Hivatalos és jogositott magánhirdetésekre szánt és kijelölt helyekre kiragasztott nyomtatványok megóvása, kifüggesztett, vagy elszórt tiltott hirdeteményeknek, felhívásoknak elkobzása itánt való intézkedés.
13. Felügyel a bordélyházakra és magán kéjnyökre ugy közrendészeti, mint közegészségügyi szempontból, vezeti a bordélyügyi nyilvántartásokat és amennyiben a tapasztalt szabálytalanságok esetén netalán a bordélyházak bezáratása válnék szükségessé, arról a főkapitánynak jelentést tesz.

13. §.

III. Közigazgatási és mezőrendőrségi ügyosztály.

A közigazgatási és mezőrendőrségi ügyosztály hatáskörébe tartoznak a következő ügyek:

1. Gyakorolja a város egész területén az 1877. évi XXII. t.-c.-ben szabályozott községi bíraskodást.
2. Felügyel az állatvásárookra, foganatosítja az állategészségi tilalmat, intézkedik a zárlat elrendelése, vagy feloldása iránt. Állategészség ügyekben a város egész területén eljár.
3. Intézkedik a beteg állatok gyógykezelésére, illetve kiirtása iránt.
4. Eszközli a fogyasztás alá kerülő állatok levágásánál az egészségügyi ellenőrzést.
5. Az állategészségügyi körzetek fenntartására felügyel.
6. Homokhordási területekre közbiztonsági tekintetből felügyel.
7. Mezőgazdasági törvényeket végrehajtja.
8. Felügyel a járlatok törvényszerinti kiállítására és azok átírására. Eljár azon esetekben, amidőn a járlat-levelek valódisága, hitelessége iránt vizsgálat eszközölendő.
9. Bitangságban levő, vagy elveszett jószágokat körrözteti, általában a bitang jószágügyet, továbbá a talált értékeket és tárgyakat kezeli.
10. Végrehajtja a legeltetési szabályrendeletet.
11. A közbiztonsági közegészségi, köztisztasági és állategészségügyi tekintetben felügyel.
12. Gyepmesteri telepre felügyel.
13. A katonai gyakorlatok alkalmával a katonaság által okozott károsítások ügyében eljár és a céllövészetek tartamára a testi épség és életbiztonság megóvása érdekében szükséges óvintézkedéseket foganatosítja.
14. Összeírja az iskola- és kiseddóvó-kötelezetteket.
15. Haszonállatok évenkénti általános összeírását foganatosítja.

16. Tenyész apa-állatok vizsgálatát teljesíti.
17. Ebzárlat ügyében intézkedik, ebek összeírását és kiirtását eszközölteti a gyepmester közbenjöttével.
18. Mezőgazdasági cselédek felett való felügyelet és azok évi összeírása.
19. Hernyóirtásra és egyéb kártékony állatok irtására felügyelet.
20. Mezőgazdasági és termelési statisztikát készít.
21. Kertgazdákra és kertsegekre (hegyközségekre) felügyel és a mezőgazdasági eszközök működését ellenőrzi.
22. A kötelező himlőoltás foganatosítására felügyel.
23. A polgármester, a városi Tanács, a rendőrfőkapitány rendeletére a közigazgatási uton beszédendő pénzeknek, díjaknak, bírságoknak behajtása.
24. A közsegélyre szorultak nyilvántartása, segélyezésük ügyében javaslat-tétel.
25. Elhagyott gyermekek elhelyezése, szegény betegek, elhagyott gyermekek, gyámoltalanok gyógyításáról, esetleg kórházba szállíttatásáról és elhalálozásuk esetén eltemettetésükről gondoskodás.
26. A tanintézetekre, óvodákra közegészség szempontjából felügyelet.
27. Az árusító helyeknek, a vásári rendtartás és a vonatkozó tanácsi határozatok értelmében berendezése, a napi, heti és országos vásárok alkalmával a vásári rendtartásra felügyel.
28. Felügyelet a népkonyhákra, melegedő szobákra és más emberbaráti intézményekre, gondoskodás a munka és keresetképtelenek segélyeztetése iránt.
29. A kórházi költségek behajtása.
30. A bejelentett elemi és ismétlő iskola mulasztóknak megbüntetése s a büntetéspénzeknek rendeltetési helyeikre juttatása.
31. Az iskola tisztogatási és tanítói nyugdíj-járulékoknak behajtása.
32. Felügyelet és intézkedés a hullaszállítási ügyekben.
33. A hatósági bizonyítványok kiállításával kapcsolatos előnyomozat teljesítése s annak alapján a hatósági bizonyítványnak kiállítása.
34. Telepedési, községi kötelékbe felvételi és polgárosítási ügyekben véleményadás.
35. A mezőrendőri, erdőügyi és állategészségügyi kihágások tényálladékának megállapítása és azok feletti bíráskodás.
36. Feldolgozása a rendőrfőkapitány által részére kiadott ügyeknek s általában minden ügynek elintézése, mely a fennálló törvények, szabályrendeletek s gyakorlat szerint ügykörébe tartozik.
37. Mint I. fokú hatóság jár el :
 - az 1907. évi XLV.
 - az 1898. évi II.
 - az 1899. évi XLI.
 - az 1899. évi XLII.
 - az 1900. évi XXVIII.
 - az 1900. évi XXIX. törvénycikk által szabályozott ügyekben és az ezen törvénycikkekbe ütköző kihágásokban elsőfokulag ítélkezik.

A közigazgatási és mezőrendőrségi ügyosztály főnökének felügyelete alá tartozik a vásárfelügyelőség, amelynek feladata :

 1. Az állatjárlatok kiállítása és eljár azon esetekben, amidőn a járlat valóságos, vagy helyesbítése iránt vizsgálat szükséges.
 2. A járlatok a szükséghez képest negyedévenként a számvevőség által szereztetnek meg és azok minden negyedévben előre a járlatkezelők rendelkezésére bocsátatván, azon árából, valamint a kiállítás és átírásból befolyt összegeket hetenként elszámolás mellett a házipénztárba beszolgáltatja.
 3. Piaci helypénzeket és helytisztogatási díjakat nyilvántartja és beszedi.
 4. Piaci heti árakról hiteles jegyzéket vezet és vásárstatisztikát készít.
 5. Országos és hetivásárok alkalmára szükséges pót-

napidíjasok felvételéről a szükséghez képest gondoskodik.

6. Járlatkezelő és helyettese pénzbeli biztosítékot kötelesek letenni. (600—300 kor.)

7. Erdőgondnokságok vezetői (erdészek) közigazgatási ügyekben a rendőrfőkapitányság felhívásának eleget tesznek járásaik területén.

14. §.

IV. Bejelentési és központi-kézbesítői ügyosztály.

A bejelentési és központi kézbesítői ügyosztály hatásköréhez tartoznak a következők :

1. A bejelentési szabályrendeletben előírt be- és kijelentéseknek a városi Tanács által a rendőrfőkapitány javaslata alapján kiadott szolgálati utasításhoz megfelelő nyilvántartása, ellenőrzése s a bejelentési szabályrendeletbe ütköző kihágások feletti bíráskodás. A bejelentési szabályrendeletben megállapított díj mellett lakásbizonylatok kiállítása és lakás tudakozódó megkeresések elintézése.

2. A debreczeni és idegen illetőségű egyének részére az 1876. évi XIII. t.-c. értelmében a községi illetőséget szabályozó országos törvény szoros figyelemben tartása mellett cselédkönyvek kiállítása, avagy ideiglenes igazolvánnyal való ellátása s gazda és belső gazdasági cselédek közti vitás-kérdések elintézése, a cselédügyi kihágások feletti bíráskodás (nem értve ide a külső gazdasági cselédeket.)

3. Kiállítja az ugynevezett igazolási jegyeket és külföldre szóló utleveleket és eljár a kivándorlási törvénybe ütköző ügyekben s bíráskodik az ezen törvénybe ütköző kihágásokban.

4. Vezetí a városban tartózkodó külföldiek és idegen illetőségű magyar-honosok nyilvántartását s azokkal szemben a vonatkozó törvények és szabályrendeletek szerint eljár.

5. A kézbesítéseket a város bel- és külterületére nézve az ezen ügyosztály a hozzá beosztott kézbesítők által eszközözi. Teljesíti továbbá a fennálló törvények és rendeletek értelmében az állami illetékekről kiállított fizetési meghagyások és intések kézbesítését.

6. Ugyanide osztatik be az ugynevezett doboltatási pénzek nyilvántartása, beszédése s a rendőrfőkapitány közbejöttével illetékes helyre eljuttatása is.

15. §.

V. Bűnügyi osztály.

A bűnügyi osztály hatásköréhez tartoznak a következők :

1. A bírói hatáskör alá tartozó összes büntettek és vétségek esetében az 1896. évi XXXVIII. t.-c.-ben előírt előnyomozatok teljesítése.

2. Előfordult balesetek és szerencsétlenségek tárgyában nyomozatok tartása.

3. A talált hullák és eltűnt egyénekre vonatkozó nyomozatok, ezzel kapcsolatban a hulla szemle és rendőri boncolás.

4. Bűnügyi nyilvántartás és pedig :

a) kóborló gyanus egyének, munkakerülők, szerencsejátékosok, rovott előéletű, kiutasított, fogház-, börtön-, fegyházból elbocsátott, feltételes szabadságon levő egyének tartózkodási helyének, összeköttetéseinek nyilvántartása és ellenőrzése; az országos bűnügyi nyilvántartás tárgyában kiadott 24,300—908. I. Ü. M. R. végrehajtása;

b) kezelése alá jutott bűnjelek, rendőri fényképek, s egyéb ingóságok és elveszett tárgyak nyilvántartása.

5. Tiltott szerencsejátékok üldözése.

16. §.

A mátai biztos, ki a Hortobágyon a vásároknak közigazgatási, közegészségügyi és közigazgatási teendőit látja

el, gazdasági ügyekben a gazdasági tanácsnok, rendőri ügyekben a közigazgatási ügyosztály fennhatósága alatt áll s annak utasítása szerint tartozik eljárni.

17. §.

A rendőrség kebelében 16 emberből álló „Detectiv csapat” szerveztetik s ez a rendőrkapitányság segéd intézményét képezi s mint ilyenek feladata a rendőrség ügyosztályait a közbiztonság és közrend fenntartása érdekében a megfigyelő, a megelőző és felfedező tevékenység közvetlen teljesítése által támogatni.

18. §.

A detectiv csapat a főkapitánynak — távolléte, vagy akadályoztatása esetén a főkapitány helyettesének — van alárendelve. A detectiv csapat közvetlen felettese a rendőrfelügyelő, akinek kötelessége a detectivokat oktatni, szakszerűleg kitanítani, teendőiket ismeretük, képességüknek megfelelőleg kiosztani, működésüket szigorúan ellenőrizni.

19. §.

A nyomozások eszközlése iránti megbízást, esetleg a nyomozati irány megjelölése mellett rendszerint a bűnügyi osztály vezetője adja a rendőrfelügyelőnek, vagy a közvetlen beosztott detectivnak, sürgős esetekben azonban úgy a központi felügyeletet teljesítő, mint az előadó rendőrtisztviselők is adhatnak utasításokat a beosztott detectivoknak s rendelkezhetnek velük. A detectivok eljárásuk eredményét jelentésbe foglalják.

20. §.

A detectivok 1 próbaévre — a főkapitány előterjesztésére — a főispán által neveztetnek ki s köteleztetnek a detectiv tanfolyam elvégzésére s a sikeresen kiállott vizsga s a próbaév folyamán egyébként is kifogástalan viselkedés és használhatóság alapján ugyancsak a főkapitány előterjesztésére a főispán által véglegesítettnek. A próbaév alatt minden indokolás nélkül és azonnal is elbocsáthatók.

21. §.

Detectivnek fölvehető :

1. Minden magyar állampolgár, ha legalább 24 éves, de 40-ik évét még tul nem haladta.
2. Teljesen egészséges.
3. Kifogástalan előéletű.
4. A magyar nyelvet szóval és írásban tökéletesen bírja.

Olyan folyamodóknak, akik több nyelv ismeretével bírnak, vagy akik előzőleg a rendőrség valamelyik ágánál szolgáltak és feltehetőleg a detectiv szolgálatra alkalmasak, elősbsbség adandó.

22. §.

A detectivok javadalmazása egyenlő a szervezeti szabályzat 256. §-ában megállapított, a városi tisztviselő-, segéd- és kezelőszemélyzetének fizetési táblázatában foglalt XI. fizetési osztály fizetésével, vagyis 1400 korona, 1600—1800 korona fizetés, 400 korona városi pótlék és 640 korona lakbér.

23. §.

A véglegesített detectivok közül az arra legalkalmasabb detectiv csapatvezetői címmel láttatik el, s ennek a többi detectiv szolgálati tekintetben alá van rendelve. A detectiv csapatvezető részére 400 korona személyi pótlék állapittatik meg.

24. §.

A most módosított szervezeti szabályzatban rendszeresítve volt 7 rendőrbiztosi állás megszüntettetik,

ennek folytán a nyomozati szolgálatot jelenleg végző 7 egyenruházott rendőrbiztos detectivv átminősítettik, s ezek részére, szerzett jogaik alapján, az eddig természetben kapott egyenruhájuk helyett, az egyenruha árának megfelelő összeg egyenruha átalány címén lesz kiadandó mindaddig, mig ezen állásukban megmaradnak.

25. §.

Az összes pénzek és értékek kezelésére, a pénzbüntetések, bírságok és egyéb pénzek behajtására a rendőrséghez a főkapitány, vagy ennek megbízása folytán helyettesének felügyelete alatt 1 végrehajtó hivatal szolgál.

Ezen hivatal személyzete áll : 1 pénztárosból és 1 nyilvántartóból (ki egyuttal büntetés-pénzbehajtó is) és 1 napdíjas irtokból.

26. §.

A pénztáros a X-ik, a nyilvántartó a XI. fizetési osztályba soroztatnak, a városi szervezeti szabályzat 256. §-ában megállapított javadalmazással.

A pénztárosnak az 1883. évi I. t.-c. 18. §-ában előirt minősítéssel kell birnia és 5000 korona cautiót kell letennie. A pénztárnok pénzkezelése a városi számvevőség ellenőrzése alatt áll.

27. §.

A rendőrség személyzete áll :

1. Intéző tisztviselőkből, kiknek az 1883. évi I. t.-c. 3. §-ában körülirt minősítéssel.
2. Kezelő tisztviselőkből, kiknek az 1883. évi I. t.-c. 18., illetve 19. §-ában előirt minősítéssel kell birniok.
3. Egy műszaki tisztviselőből (építész-mérnök), kinek az 1883. évi I. t.-c. 10. §. első bekezdésében előirt minősítéssel kell birnia.
4. Végrehajtó tisztviselőből (rendőrfelügyelő), kinek az 1883. évi I. t.-c. 18. §-ában előirt minősítéssel kell birnia s ezenfelül a rendőrfelügyelői tanfolyamot kell eredményesen elvégeznie. Előnyben részesül azon pályázó, ki előzőleg tényleges katonatiszt volt.
5. Segédszemélyzethől.
6. Közlegekből.
7. Szolgákból.

Ad : 1. Intéző tisztviselők :

- 1 főkapitány, ki a VII-ik fizetési osztályba ;
- 6 elsőosztályu kapitány (ezek közül egy főkapitány-helyettes), kik a VIII. fizetési osztályba ;
- 5 másodosztályu kapitány kik a IX. fizetési osztályba ;
- 5 elsőosztályu fogalmazó, kik a X. fizetési osztályba soroztatnak s egy osztályon kívüli gyakornok 2100 korona segélydíjjal.

Ad : 2. Kezelő tisztviselők :

- 1 pénztáros ;
 - 1 kiadó ;
 - 1 iktató ;
 - 1 mátai biztos ;
 - 2 irodatiszt (kik a X. fizetési osztályba) ;
 - 1 nyilvántartó (kihágási büntetés-pénz-behajtó) ;
 - 1 kézbesítési ügyosztály vezető ;
 - 1 bűnügyi nyilvántartó tárgykezelő ;
 - 5 irtok, kik a XI. fizetési osztályba soroztatnak.
- A kiadónak, aki az egyesített iktató és kiadó hivatalok vezetője, illetve segédhivatali irodavezető, 400 kor. személyi pótlék állapittatik meg.

Ad : 3. Műszaki tisztviselő :

- 1 építész-mérnök, ki a IX. fizetési osztályba soroztatik, oly módon azonban, hogy amint a IX. fizetési osztály első fokozatát elérte, illetve ezen fokozatban 4 évet eltöltött, automatikusan a VIII. fizetési osztály

III. fokozatába lép elő s itt 5 évenként az I. fokozatig halad.

Ad : 4. Végrehajtó tisztviselő :

1 rendőrfelügyelő, ki a IX. fizetési osztályba soroztatik, oly módon azonban, hogy amint a IX. fizetési osztály első fokozatát elérte, illetve ezen fokozatban 4 évet eltöltött, automatikusan a VIII. fizetési osztály III. fokozatába lép elő s itt 5 évenként az I. fokozatig halad.

Ad : 5. Segéd személyzet :

1 állatorvos, ki a X. fizetési osztályba ;
2 mezőbiztos ;
6 kerületi biztos ;
16 detectiv, kik a XI. fizetési osztályba soroztatnak.
28 napidijas irnok, kik lehetőleg középiskolai érettségit tett egyénekből nevezendők ki.
2 napidijas gépiró.

Ad : 6. Közégek és ad : 7. Szolgák :

kiknek létszáma és fizetési táblázata ezen szervezeti szabályzat 48. §-ában van feltüntetve.

28. §.

A rendőrség személyzete ügyosztályok szerint beosztva.

I. Elnöki- és iparügyosztály.

1. Főkapitány 1.
2. Elsőosztályu kapitány 7.
3. Másodosztályu kapitány 2.
4. Kiadó 1.
5. Iktató 1.
6. Irnok 5.
7. Nyilvántartó (büntetés-pénzbehajtó) 1.
8. Pénztáros 1.
9. Napidijas irnok 1.
10. Napidijas gépiró 2.

II. Közrendészeti ügyosztály.

1. Főkapitány helyettes 1.
2. Elsőosztályu kapitány 1.
3. Elsőosztályu fogalmazó 3.
4. Műszaki tisztviselő (építész-mérnök) 1.
5. Tiszti orvos, mint rendőrorvos 4.
6. Napidijas irnok 5.

III. Közigazgatási és mezőrendőrségi ügyosztály.

1. Elsőosztályu kapitány 1.
2. Másodosztályu kapitány (községi bíró) 1.
3. Elsőosztályu fogalmazó 2.
4. Állatorvos 1.
5. Kerületi biztos 6.
6. Mezőbiztos 2.
7. Napidijas irnok 4.
8. Mátaí biztos 1.
9. Mezőrendőr 9.

IV. Bejelentési és központi kézbesítési ügyosztály.

1. Elsőosztályu kapitány 1.
2. Másodosztályu kapitány 1.
3. Irodatiszt 2.
4. Kézbesítési ügyosztályvezető 1.
5. Napidijas irnok 8.
6. Gyalogkézbesítő 20.
7. Lovas kézbesítő 6.

V. Bünygyi osztály.

1. Elsőosztályu kapitány 1.
2. Másodosztályu kapitány 1.

3. Gyakornok 1.
4. Bünygyi nyilvántartó és tárgykezelő 1.
5. Napidijas 4.

Végrehajtó rendőrség.

1. Rendőrfelügyelő 1.
2. Fogházfelügyelő 1.
3. Gyalogörnmester 4.
4. Lovasörnmester 1.
5. Kulcsár 2.
6. Gyalogrendőr ellenőr 18.
7. Lovasrendőr ellenőr 2.
8. I. osztályu és II. osztályu gyalogrendőr 200.
9. I. osztályu és II. osztályu lovasrendőr 24.
10. Hivatalszolga 5.
11. Detectiv csoportvezető 1.
12. Detectiv 15.

29. §.

A detectiv csapat és a végrehajtó rendőrség a rendőrfelügyelő vezetése és felügyelete alatt áll.

A rendőrfelügyelő teendői különösen :

1. A városi Tanács által kiadott rendőri szolgálati utasítás megtartásának ellenőrzése.

2. A detectivok és rendőrlegénység állandó oktatása, közöttük a fegyelem fenntartása. Ez okból joga van a rendőrlegénységgel szemben 2 napig terjedhető laktanyafogságot alkalmazni.

3. Az örkeretek felállítása s beosztása iránti javaslat-tétel a főkapitányhoz, új őrhely kijelölése iránti előterjesztés. Az őrségnek szolgálati beosztása.

4. Az őrszemeknek, általában a legénységnek s az altiszteknek szabályszerű ellenőrzése.

5. Az alája rendelt rendőrlegénység utján a város területén a közbiztonság, közrend és vagyonbiztonsági szolgálat helyes véghezvitele. E tekintetben elsősorban a rendőrfelügyelőt terheli a felelősség.

6. Felügyeltet az ültetvényekre, az utcák, terek, gyalogjárdák, sétányok, továbbá az udvarok tisztaságára, a szabad közlekedés fenntartására.

7. Felügyeltet a vásári rendtartásra, a napi-, heti- és országos vásárokon és ellenőrzi a piaci rendet.

8. Általában gondoskodik mindarról, ami a közrend érdekében szükséges.

9. Tüzesetknél a rend fentartása iránt intézkedik, a tüzesetről a jelentést elkészítetteti.

10. Ellenőrzi a köztisztaságot.

11. Felügyeltet a népkonyhára, menhelyre.

12. Kezeli a rendőrlegénység egyenruha tömegét.

13. A főkapitány megbízásából végzi a rendőrlegénység fegyelmi vétségeiben a vizsgálatot.

14. Felügyel a rendőrlegénység fegyverzetére és ruházatára.

30. §.

A főkapitány meghallgatásával a polgármester előterjesztésére a főispán az elsőosztályu kapitányok egyikét főkapitány-helyettesé nevezi ki, aki 800 korona személyi pótlékkal látandó el.

31. §.

A közigazgatási ügyosztály vezetője, tekintettel a külsőségeknél állandó szükségszerű ellenőriztetésére, 1000 korona lótarási átalánnyal látatik el.

32. §.

Az intéző tisztviselő és rendőrfelügyelő szolgálatban mindenkor egyenruhát kötelesek viselni. A főkapitányra nézve az egyenruha viselése nem kötelező. Minden intéző tisztviselőnek és a rendőrfelügyelőnek évi 240 korona egyenruha átalányösszeg állapittatik meg.

33. §.

A rendőrségi épület felépülése és átvételétől kezdődőleg a főkapitány, a rendőrfelügyelő, fogházfelügyelő, 2 kulcsár és 1 szolga kötelesek a rendőrségi épületben lakni, s lakbérüknek beköltözésük idejétől való beszüntetése mellett, természetbeni lakást kapnak fűtés, világítással.

34. §.

A fizetési osztályba beosztott tisztviselők fizetési osztályuknak megfelelő javadalmazása a városi szervezési szabályzat 256. §-ában van megállapítva.

35. §.

A rendőrségi tisztviselők és egyéb alkalmazottak nyugdíjjogosultságát az érvényben lévő városi nyugdíj-szabályzat és az 1907. évi LIX. t.-c. állapítja meg.

36. §.

A rendőrtisztviselők, segéd- és kezelőszemélyzet szabadságidejére nézve a városi szervezeti szabályzat 248. §-ának rendelkezései az irányadók.

A szabadságidő engedélyezése iránti kérelem szolgálati uton terjesztendő elő és a főkapitány által véleményezendő.

37. §.

A rendőri igazgatás szervei a nagyközönség érdekeit állandó figyelemmel tartozván kísélni, hogy azoknak a megfelelő jogvédelmet és oltalmat kellő időben és eredményesen megadhassák, ezért a rendőri szolgálatnak megszakitás nélkülök kell lennie.

E célból a rendőrkapitányság intéző tisztviselői, vagyis a fogalmazási szakmában működő rendőrtisztviselők és a detectivok a hivatali helyiségben központi ügyeleti szolgálatot tartoznak teljesíteni. Ezen ügyeleti szolgálatért, amely egyhuzamban 24 óráig tart, a tisztviselők 5 korona, a detectivok pedig 3 korona szolgálati pótdíjban részesülnek.

A mutatónyos helyeken tartott felügyeleti és ellenőrzési szolgálatokért a rendőrtisztviselők a Tanács által kiadott utasításban a szolgálati idő és tartam szerint megállapított felügyeleti és ellenőrzési díjakra jogosultak.

38. §.

Az eddigi ügyosztályok szerint széttagolt iktató és kiadó hivatalok egységesítettnek s az összes iktatások és kiadói teendők 1—1 hivatalban végeztetnek oly módon azonban, hogy külön rendőrkapitánysági és külön bűnügyi iktatókönyv vezetettik. Az egyesített iktató és kiadó, vagyis segédhivatalok felelős vezetője a kiadó.

39. §.

A bűnjelek és talált tárgyak kezelésére, a bűnügyi nyilvántartás vezetésére és dactiloscopiai felvételek eszközésére egy XI. fizetési osztályu kezelő tisztviselői állás szerveztetik tárgykezelő és bűnügyi nyilvántartó címmel.

40. §.

Napidíj és ételmezési illetmények a szállás és fuvardíjon kívül úgy a köz-, mint magánügyekben a város

határába kiküldetés esetén: 6 órán belüli időre fél-napidíj, 6 órán túl terjedő időre azonban 24 órán belől egész napidíj jár.

A város határáon kívül a napidíjak a következőképpen állapítottak meg: a főkapitány 12 korona, a főkapitány-helyettes és a többi első osztályu kapitányok 10 kor., a másodosztályu kapitányok és rendőrfelügyelő 8 kor., többi tisztviselők 6 korona, segédszemélyzet (dijnok, detectivok, rendőrőrmesterek 5 kor., közegek, rendőregénységi állományba tartozók, szolgák) 3 korona.

A fő- és székvárosban, valamint külföldön a fenti napidíj kétszeresen számítottak. Podgyász és hordárdíjak felszámíthatók. A fent nem érintetteken kívül a városi szervezeti szabályzat 278. §-ában foglaltak az irányadók. A rendőri büntető eljárást szabályozó 65,000—1909. B. M. sz. rendelet 234. §-a értelmében azon elítéltet, akitől a kiszabott pénzbüntetés végrehajtás utján hajtatik be, végrehajtási költség terheli, amely:

a) csak zálogolás esetén úgy a végrehajtó, mint a becsüs részére 1—1 koronában;

b) a tényleg fogatosított árverés esetén, vagy pedig olyan esetekben, midőn az árverés megtartására a végrehajtó a helyszínén már megjelent, a végrehajtó részére 2, az árverezéskor közreműködő rendőri közeg részére 1 koronában állapítottatik meg.

Ezen végrehajtási díjak a város bel- és külterületén egyformán számítottak. A város külterületén eszközölt végrehajtás alkalmával felmerült fuvardíjak szintén felszámíthatók úgy azonban, hogy az egy és ugyanazon alkalommal végrehajtást szenvedők terhére a felmerült fuvardíj arányosan felosztandó és csak egyszeresen számítható.

41. §.

A kerületi tiszti orvosok a rendőrkapitányságnak szakközegei, szolgálati tekintetben azonban a tiszti fő-orvosnak vannak alárendelve.

42. §.

A rendőri büntető eljárást és ügyvitelt szabályozó 65,000—1909. és 105,000—1909. B. M. sz. rendeletek alapján egy tiszti ügyész intézi a rendőri bírászkodás körül az ügyészi teendőket, aki a tiszti főügyésznek van alárendelve.

;43. §.

Az ezideig napidíjas ideiglenes minőségű 20 gyalog kézbesítői állás végleges nyugdíjjogosultsággal bíró kézbesítőkkel töltetik be. A kézbesítők alapfizetése 800 kor. és 200 korona lakpénz s 5 évenként lépnek elő 850, illetve 900 koronáig.

44. §.

Kézbesítővé kinevezhető azon magyar állampolgár, aki a 24. évét betöltötte, büntetlen, magyarul írni és olvasni tud, ép testalkatu. Kiszolgált katonák előnyben részesülnek.

45. §.

A kézbesítőket a főkapitány előterjesztésére a polgármester nevezi ki 1 évre ideiglenes minőségben. Amennyiben 1 év alatt kifogástalan viseletűeknek bizonyulnak, a főkapitány előterjesztésére a polgármester által véglegesítettnek.

46. §.

A rendőrség tisztviselő-, segéd- és kezelő-személyzetének fizetési táblázata.

Sorszám	Állás	Létszám	Fizetési		Fizetés	Lakbér	Városi pótlék	Személyi pótlék	Egyenruha	Várakozási idő	Jegyzet
			osztály	fokozat							
1	Rendőrfőkapitány	1	VII.	1	6000	—	—	—	—	—	
				2	5400	1280	1200	1000	240	5	
				3	4800	—	—	—	—	—	
2	Első osztályu rendőrkapitány	6	VIII.	1	4400	—	—	—	—	—	Főkapitány helyettesnek 800 K személyi pótlék, közigazgatási osztályvezetőnek 1000 K ló-tartási átalány.
				2	4000	1040	1000	—	240	5	
				3	3600	—	—	—	—	—	
3	Másod osztályu kapitány Rendőrfelügyelő Építésmérnök	5 1 1	IX.	1	3200	—	—	—	—	—	Rendőrfelügyelőnek 800 K ló-tartási átalány. Építész mérnöknek egyenruha átalánya nincs.
				2	2900	800	800	—	240	4	
				3	2600	—	—	—	—	—	
				—	—	—	—	—	—	—	
4	Első oszt. fogalmazó Pénztáros Máti biztos Kiadó Iktató Irodatiszt Állatorvos	5 1 1 1 1 2 1	X.	1	2400	—	—	—	—	—	Az első osztályu fogalmazóknak 240 K egyenruha átalány; máti biztosnak lakás természetben, 1000 K ló-tartási átalány, 8 hold föld használata, 4 tehén, 4 kocza és ezeknek egy éven belüli szaporulatának tartása. Állatorvosnak természetbeni lakás. Kiadónak, mint segédhivatali irodavezetőnek 400 K személyi pótlék.
				2	2200	720	600	—	—	4	
				3	2000	—	—	—	—	—	
				—	—	—	—	—	—	—	
				—	—	—	—	—	—	—	
				—	—	—	—	—	—	—	
5	Rend. nyilv.-tartó Kézbesítést vezető Bűnügyi nyilvántart. Irnok Mezőbiztos Kerületi biztos Detectiv	1 1 1 5 2 6 16	XI.	1	1800	—	—	—	—	—	Mezőbiztosoknak 600 K ló-tartási átalány.
				2	1600	640	400	—	—	4	
				3	1400	—	—	—	—	—	
				—	—	—	—	—	—	—	
				—	—	—	—	—	—	—	
				—	—	—	—	—	—	—	

47. §.

A rendőrség közegeinek létszám- és fizetési táblázata:

Sorszám	Állás	Létszám	Fizetési fokozat	Fizetés	Lakbér	Várakozási idő	Jegyzet		
<i>I. osztály.</i>									
1	Gyalog őrmester	4	1	1800	360	4	Ruha természetben.		
	Lovas őrmester	1	2	1700					
	Fogházfelügyelő	1	3	1600					
<i>II. osztály.</i>									
2	Gyalogrend. ellenőr	18	1	1500	300	4		Ruha természetben.	
	Lovasrendőr ellenőr	2	2	1400					
	Fogdai kulcsár	2	3	1300					
<i>III. osztály.</i>									
3	I. o. gyal. és lov. rend.	48	1	1200	240	3			Ruha természetben.
	Mezőrendőr és	11	2	1100					
	Lovaskézbesítő		3	1050					
<i>IV. osztály.</i>									
4	II. o. gy. és lov. rend.	176	1	1000	240	3	Ruha természetben.		
	Mezőrendőr és	2	2	950					
	Lovaskézbesítő		3	900					

A lovasrendőrök és lovaskézbesítők a megfelelő fizetési osztályban 600 korona ló-tartási átalányt kapnak.

A rendőrlégénység 3 havi próbaidő kitöltése után a megfelelő vizsga sikeres letétele alapján neveztetik ki a polgármester által a rendőrfőkapitány előterjesztésére, a IV. fizetési osztály III. fokozatába II-od osztályu rendőrré, 1 évig ideiglenes minőségben. Ha az 1 év letelt s ez idő alatt kifogás fel nem merült, az ideiglenes minőségű II. osztályu rendőr véglegesítettik, ha pedig az egy évig ideiglenes minőségű II-od osztályu rendőr a követelményeknek meg nem felel, a főkapitány előterjesztésére a polgármester által minden további indoklás és jog igény nélkül elbocsáttatik.

A véglegesített rendőr csak lefolytatott fegyelmi eljárás után fegyelmi véghatározattal bocsátható el.

A kinevezett rendőr a IV. fizetési osztály egyik fokozatából a másikba, a III. osztály III. fokozatába és ezen osztály egyik fokozatából a másikba 3—3 év elteltével lép a rendőrségi szabályzatban meghatározott feltételek mellett.

A II. osztályból s abból az I. osztályba az arra alkalmasak csak újabb kinevezés útján lépnek, azonban ezen osztályokon belől egyik fokozatából a másikba 4—4 év elteltével lép elő.

A próbarendőr fizetése havi 60 korona.

48. §.

A gyalogrendőr-kézbesítők, hortobágyi rendőrök és szolgáló személyzetének létszám- és fizetés-táblázata:

Sorszám	Állás	Létszám	Fizetési fokozat	Fizetés	Lakbér	Várakozási idő	Jegyzet
	A) Csoport.						
1	Gyalogrendőr kézbesítők	20	1 2 3	900 850 800	200	5	1—1 sapka.
	B) Csoport						
2	Szolgák	5	1 2 3 4	900 850 800 750	200	5	Ruha természetben.
	C) Csoport.						
3	Hortobágyi rendőrök	3		720			Ruha természetben.

49. §.

A 47. §. szerinti táblázatban feltüntetett rendőrgénységi létszám a város VI. kerületében létesítendő 6 s ezenkívül a vasuti és nagyerdői őrszobákban osztandó fel.

50. §.

A rendőrkapitányságnál a következő pecsétfeliratok alkalmazatnak:

I. a) a rendőrfőkapitány pecsétje a következő felirattal látandó el:

Debreczen sz. kir. város rendőrfőkapitánya;

b) az iparügyosztályé: Debreczen sz. kir. város rendőrfőkapitánya, mint I. fokú iparhatóság.

II. Közrendészeti ügyosztályé: Debreczen sz. kir. város rendőrfőkapitányságának közrendészeti ügyosztálya.

III. A közigazgatási ügyosztályé: a) Debreczen sz. kir. város rendőrkapitányságának közigazgatási és mezőrendőrségi ügyosztálya.

b) Községi bírósági ügyekben pedig: Debreczen sz. kir. város községi bírósága.

IV. A bejelentési és központi kézbesítési ügyosztályé: Debreczen sz. kir. város rendőrkapitányságának bejelentési és kézbesítési ügyosztálya.

V. A bűnügyi osztályé: Debreczen sz. kir. város rendőrségének bűnügyi osztálya.

A pecsétek címerrel és körirattal készítendők.

Tekintetes Tanács!

A rendőrség újjászervezésére vonatkozó szabályrendelet-tervezetet elkészítvén, van szerencsém azt a következő indokolással beterjeszteni:

A rendőrség legutóbb a köztörvényhatóságról 188—9506—1911. bkgy. szám alatt alkotott és belügyminiszterileg jóváhagyott szabályrendelettel szerveztetett. E szabályrendelet azonban a 113—6202. és 187—11,019—1896. bkgy. sz. szabályrendeletnek a rendőrségre vonatkozó részét alapelveiben érintetlenül hagyja és a rendőrségre fejlődést nem jelent. Azon hiányokat és hibákat, melyek a rendőrségnek a tényleges viszonyokkal, a város haladásával, fejlődésével összhangba nem hozott szervezete folytán, mindinkább érezhetők és mindinkább nehezebben küzdhetők le, ugyszólván teljesen orvosolatlanul hagyja. Kétségtelen, hogy a rendőrségi személyi

és dologi kiadásai jelentékeny tételt képeznek, s a szabályrendelet ezt tartva szem előtt, a takarékoságban tülzása is megy, mert gondosan kerülve a kiadások növelését, mellőzi a személyzetnek elkerülhetetlenül szükséges minimális szaporítását is. Emellett azonban elmulasztja az ügyek célszerű olyan módoni beosztását, hogy a csekély, sőt határozottan elégtelen személyzet munkaereje teljes mértékben kihasználható, a rendőrségre háruló feladatokat a közönség érdekeinek megóvását az adott viszonyok között lehetőleg teljesíthesse.

Ugyanis már a régi szervezeti szabályzatnak nagy hátránya volt a decentralizáció s bár az újabb szervezet e tekintetben határozott haladást mutat s erősen törekszik az ügyek centralizációjára, következetesen ezt keresztül nem viszi. Ugy a közönségre, mint az eredményes ügyintézésre nyilvánvaló ennek hátránya. A közönségtől indokolatlanul idő raboltatik el az egyik hivatalból s másikba való járással, a személyzet munkaerejének egy részét pedig felesleges munkával köti le. Bővebben kívánom ez állítást indokolni.

Az új szervezeti szabályzat teljesen érintetlenül hagyja a bűnügyi osztályt, mely 1900-ban szerveztetvén, hatáskörébe utaltattak az összes kihágási ügyek, tehát az iparkihágási ügyek a rendőrfőkapitány mint elsőfokú iparhatóságtól, a mezőrendőri, állategészségügyi, erdei, vadászati, utrendőri, vízrendőri stb. kihágások a mezőrendőrkapitányságtól, a be- és kijelentési kihágások a rendőrbejelentési hivataltól. A kihágási ügyeknek ilyen módon a bűnügyi osztályhoz utalása mig egyrészt az ügyek egységes kezelése szempontjából is rendkívül helytelen, másrészt ellenkezik a törvény határozott rendelkezéseivel is. Az 1884. évi XVII. t.-c. ugyanis mindenütt, ahol erre hivatkozás van, kimondja, hogy az ipari kihágási ügyekben a rendőrfőkapitány, mint elsőfokú iparhatóság jár el a törvényhatósági joggal felruházott városokban elsőfokon. Ugyanígy rendelkezik számos miniszteri rendelet és több szabályrendeletünk. Amint tehát ugy az ipari közigazgatási, mint az ipari kihágási ügyekben elsőfokú hatóság csak az iparhatóság, ezen jogát, vagy annak egy részét a rendőrség egyik osztályára, jelen esetben a bűnügyi osztályra nem delegálhatja. Hogy az ipari kihágási ügyeknek a bűnügyi osztályra ruházása nemcsak a törvény intencióival ellenkezik, hanem az egységes és gyors ügykezelésre is mennyire hátrányos, annak megvilágosításául csupán arra akarok rámutatni, hogy az 1907. évi XIX. t.-c. 12. §-a értelmében azon munkaadó, ki alkalmazottját a törvényes időben elmulasztja bejelenteni a kerületi munkásbiztosító pénz-

tárba, kötelezendő a be nem jelentés folytán elmulasztott járulékok befizetésére és az esetleg felmerült gyógykezelési költségek megfizetésére. A munkaadó e kötelezettsége azonban mindig kihágási ítéletekben mondandó ki, illetőleg állapítandó meg. Most már egyáltalán nem szorul magyarázatra annak hátrányos volta, hogy az ipari kihágási ügyek a bünyügyi osztályhoz vannak utalva, mert míg az ilyen természetű ügyek, tehát egy és ugyanazon ügynek egyik részében a bünyügyi osztály a másik részében az I. foku iparhatóság jár el. Bizonyára erre való tekintettel mondja ki a törvény 193. §-a, hogy az 1907. évi XIX. t.-c.-be ütköző kihágásokban illetékes elsőfoku hatóság az I. foku iparhatóság. Így van ez számos más ügyben is, amelyekben egy és ugyanazon ügyben kihágási eljárásnak s emellett I. foku iparhatósági eljárásnak van helye, például, hogy többet ne említsek, a segédnek munkakönyv nélkül felfogadása kihágás, ebben ítélik a bünyügyi osztály, de a segédet munkakönyv nélkül felfogadó mester a segéd jogtalan kilépése által előbbi munkaadójának okozott kárért is felelős s ezért kártérítéssel tartozik, az e feletti határozathozatal pedig már az I. foku iparhatóság hatáskörébe tartozik.

Míg azonban az ipari kihágási ügyeknek az I. foku iparhatóságtól elvétele határozottan törvényellenes is, addig a szakkihágásoknak a többi ügyosztályoktól elvétele csupán célszerűtlen és az ügyek helyes elbírálása szempontjából a legnagyobb mértékben hátrányos. A most érvényben levő szabályrendelet pl. a mezőrendőrkapitányság hatáskörébe utalja az állatvásárookra való felügyeletet, állategészségügyekben a zárlat elrendelését, ezen tilalom foganatosítását, a beteg állatok gyógykezelését, kiirtását, a mezőrendőri törvények végrehajtását, az utakra, hidakra, csatornákra, faültetvényekre való stb. felügyeletet, mindazonáltal ezügyben a mezőrendőrkapitánynak bíraskodási jogköre nincs, ha eljárása során kihágást tapasztal, azt nem bírálhatja el, hanem át kell tennie a bünyügyi osztályhoz, amely újabb tárgyalást tartván, ítéletet hoz, tehát egy eljárásból van kettő. Mennyivel gyorsabb és hatékonyabb volna az eljárás, ha ezen ügyekben a bíraskodás is a mezőrendőrkapitányra ruházható, mert hiszen kétségtelenül ő hozhatná a leghelyesebb ítéletet is, egyben hatásköre és hatalma sem volna, mint jelenlegi illuzórius és nem merülne ki csupán a feljelentéssel való megfenyegetésben.

Így van ez a többi ügyosztálynál is és számtalan esetben. Egy és ugyanazon ügyben két, néha több ügyosztály folytatja le az eljárást, szaporítva a felesleges munkát egyrészt, másrészt pedig a közönséget egyik hivatalból a másikhoz való járatással és utalással indokolatlanul terhelve.

E hibák kiküszöbölése végett tervezetemben a bünyügyi osztálytól kiemelttem a kihágásokat és szétosztottam azokat szakszerint az egyes ügyosztályok között. A bünyügyi osztály hatáskörét pedig tisztán a bünyügyekre korlátoztam. Tervezetem szerint ugyanis a következő 5 ügyosztály lenne:

- I. Elnöki és ipari;
- II. Közrendészeti;
- III. Közigazgatási és mezőrendőrségi;
- IV. Bejelentési és kézbesítési, végül
- V. Bünyügyi osztály.

A közrend elleni kihágások a közrendészeti ügyosztály hatáskörébe tartoznának, kivéve a szakkihágásokat, melyek az illető ügyosztály hatásköréhez utaltatnak. Az iktatás, kiadmányozás és irattározás központilag történék. Egyesített iktató lenne az I—II., III., IV. ügyosztályok részére, ezenkívül V. (Bünyügyi) osztály számára és a kihágási ügyek iktatására.

Irányelvem az ügyosztályok szervezésénél s általában az egész szervezeti szabályrendelet megalkotásánál az volt, hogy az eljárás egyszerűsítésével minden felesleges munka kiküszöböltessék s a létszámnak csak a kikerülhetetlenül szükséges szaporításával a munkakerők úgy használtassanak ki, hogy a legnagyobb munkateljesítményt szolgáltatassák.

Kétségtelen ugyanis, hogy egy nagyobb korporáció, mint például a rendőrség ügyeinek kellő ellátása, azok helyes beosztásától függ s a rendőrség működésétől, ügykörének sajátosságánál fogva eredményt, sikert csak úgy lehet várni, ha az célszerű ügybeosztással bír. Egyben ezen alapszik az is, hogy lehetőleg költségkíméléssel csak a feltétlenül szükséges személyzet alkalmaztassék.

A személyzet megállapításánál azonban figyelembe volt veendő városunknak az utóbbi időben tapasztalható rohamos fejlődése, lakosságának és területének s ezzel együtt a rendészeti teendőknek nagymértékben való megnövekedése. 1896 óta rendőrségünk személyzete — kivéve a legénységet — nem szaporított, sőt a jelenleg érvényben levő szervezet egy meglévő kapitányi állásnak megszüntetésével a különben is elégtelen intéző tisztviselői létszámot csökkentette. Mosr már 1896-ban a város lakossága 65,000 volt, ma 95,000, illetőleg 102,000 tehát nagyrányban majdnem 50%-al növekedett. Hatványozott arányban növekedett a város lakosságával a rendőrség teendője. Nem szabad ugyanis szem elől téveszteni, hogy a lakosságnak fenti arányokban való szaporodása azt bizonyítja, hogy városunk a környékbeli városok és falvakra nézve nagy felszívó képességgel bír, s ez jövőre is jelentékeny lakosság szaporulatot jelent a városra. A felszívott, a beözönlött nép között már most nem csupán tisztességes munkás elem van, hanem ott van a productiv munkát nem végző, csupán a társadalmon élőködő büntetettek tömege is, amelynek megfigyelése, fékentartása és ártalmatlanná tétele mindinkább növekedő terhet és munkát ró a rendőrségre. Erre tekintettel tehát minden szaporítás elkerülhető nem volt, azonban e tekintetben a minimális követelményekre szorítkoztam. Az intéző tisztikar, mely az 1896. év óta nem szaporított, sőt az újabb szervezet egy meglévő kapitányi állás megszüntetésével a különben is csekély létszámot még apasztotta, a nagymértékben megszaporodott ügyek elintézésére elégtelen. Feladatának csak a legnagyobb erőfeszítéssel és már rég idő óta csak úgy képes megfelelni, hogy egyes ügyosztályokban állandósított a hivatalos órákon kívüli sokszor a késő esti időbe be nyúló munkáltatás.

Miután azonban a rendőrség teendői, amint azt a statisztikai kimutatások igazolják, állandóan nagymértékben növekednek, azokat a csekély létszámú tisztikar, amelynek ereje a fokozott munkában mindinkább kimerül, előbb-utóbb még megfeszített munkával sem lesz képes elvégezni, aminek súlyos és a közre kiszámíthatatlan hatása lesz. A tisztviselő karnál tehát elkerülhetetlenül szükséges volt a megszüntetett első osztályú kapitányi állást újra betölteni, ezenkívül pedig még egy első osztályú kapitányi, egy másodosztályú kapitányi és egy első osztályú fogalmazó állást szervezni. A szaporulat ennek dacára csupán két tisztviselői állással történt. Ugyanis a tisztviselői állások szervezésénél irányadóul kellett vennem, hogy képzett, ambiciózus tisztviselők nyeressenek meg a rendőrség részére, ez pedig csak úgy lehetséges, hogyha a belépő tisztviselőnek a fokozatos előhaladásra mód és alkalom nyújtatik. Arányban volt tehát hozandó a magasabb tisztviselői állások száma az alacsonyabb tisztviselői állásokkal, hogy így az előlépés lehetősége biztosítható. Ennélfogva az elsőosztályú kapitányi állások száma a jelenlegihez képest kettővel a másodosztályú kapitányi és elsőosztályú fogalmazói állás egyel szaporított, de ugyanekkor a gyakornoki állások száma csökkentett. Az intéző tisztviselők fizetését illetőleg javasolom, hogy a főkapitány helyettes, aki mindig a közrendészeti ügyosztály élén álló elsőosztályú kapitány lenne, 800 korona évi személyi pótlékban részesíttessék. A főkapitány helyettesnek személyi pótlékban részesítését indokoltá teszi az, hogy mint a közrendészeti ügyosztály vezetője ő fogja kezelni a különböző kihágási pénzeket, ami igen felelősségteljes és nagy munkával járó feladat. Ezenkívül ezen tisztviselőt a főkapitány távollétében a

főkapitányi teendőknek ellátása, valamint, miután teljesen mindent a főkapitány már fizikailag is képtelen végezni s így a reá ruházott ellenőrzési teendők jelentékenyen terhelik s mivel voltaképpen a többi elsőosztályú kapitányokkal egy fizetési osztályban van, méltányos, hogy rendkívüli teendőiért megfelelő személyi pótlékban részesíttessék.

Hogy a fokozatos előhaladásnak, ennél fogva a tisztviselők ambíciójának minél nagyobb tere nyíljon, szükségesnek tartottam, hogy a fogalmazó tisztviselők közül 5 másodosztályú kapitány legyen a IX. fizetési osztályban, 5 pedig elsőosztályú fogalmazó a X. fizetési osztályban. Szervezeti javaslatom ezen intézkedésének helyességét igazolandó, csupán egy körülményre szándékozom rámutatni, nevezetesen arra, hogy jelenleg a rendőrségnél a tisztviselők számára úgyszólván semmi előhaladás nincs s hosszú éveket kell töltenie egy és ugyanazon állásban és fizetésben. Mi ennek az eredménye: az, hogy fiatal emberek, különösen tehetségesebb nem jön a rendőrséghez, vagy ha véletlenül ide helyeztetik, minden alkalmat megragad arra, hogy a rendőrségtől elhelyeztessék.

A közrendészeti ügyosztály mellé szükségesnek mutatkozott egy műszaki közegnek beosztása, amely céltervezetemben egy új állásnak, az építész-mérnöki állásnak szervezésével találna megoldást. Városunkban az építkezési kedv mindinkább fokozódik, ennek természetes eredményeként az új építkezések száma jelentékenyen növekedett és még mindig növekedőben van. A régi épületek lebontása, az új építkezések, állványozások nagyobb mérvű ellenőrzést tesznek szükségessé. E feladatnak az elégtelen személyzetű és munkával amúgy is túlhalmozott mérnöki hivatal nem képes eleget tenni. Sajnálatos bizonyítékot szolgáltatott erre nézve a mindgyakrabban ismétlődött súlyos építkezési balesetek, melyek megdöbbentő erővel igazolják, hogy a mérnöki hivatalhoz beosztott és munkával túlhalmozott mérnökök ellenőrzési funkciójukat, vagy éppen nem, vagy csak igen felületesen teljesítik. Különösen ékesen szóló bizonyítékok erre nézve a Piac- és Szent-Anna-utcák sarkán, a Piac- és Csapó-utcák sarkán lebontott épületek lebontása közben bekövetkezett és súlyos sérülésekkel járó balesetek, különösen pedig az Egyház-tér 13. szám alatt épült villamos mozgó-fénykép színháznál legutóbb történt borzalmas házleomlás, amely több halálesetet követelt.

Az ilyen és hasonló szerencsétlenségek a rendőrség mellé szervezett építész-mérnöki állás beállításával teljesen megszüntethetők, vagy legalább is a minimumra csökkenthetők, mert ezen műszaki közeg a házleomlások, állványozások, és új építkezések felügyeletét s ellenőrzését olyan mértékben valósíthatja, hogy az által a balesetek megelőzhetnének és elháríthatnának. S bár ezen körülmény is teljesen indokolja ezen új állás creálását, a rendőrséghez beosztott építész-mérnököknek nem csupán az volna a feladata.

Szakközége lenne ugyanis ez a rendőrségnek, amely a rendőrséget a közbiztonság körül végzett nagy munkájában szakértő véleményével eredményesen támogatná. A fejlődés rohamos növekedésével mind gyakrabban utaltatik a rendőrség a köz érdekében végzett preventív ténykedéseiben a szakképzett közeg kiegészítő munkájára, amelyet a mérnöki hivatal ma nem tud valósítani.

A szakvélemények beszerzése, sürgős helyszíni szemlék tartása ez időszert rendkívül nehézkesek és sok idővesztéssel járnak, melyek a közérdeknek és közbiztonságnak — úgy lehet, igen nagy sérelmére eshetnek. Nem feladatom a rémképek festése, de itt ismét rá kell mutatnom az Egyház-téri ház beomlására. Ezen épület mozgó-fénykép színház céljaira épült s naponta száz meg száz ember látogatta volna azt. A szerencsétlenség nyomán lefolytatott vizsgálat beigazolta, hogy a beomlást az építkezésnél használt anyag rossz minősége okozta. Mi történt volna, ha az épület a teherpróbát sikeresen kiállja — aminek lehetősége egyáltalán nem volt kizárva — s akkor omlik össze, mikor a színház nézőkkel tele van

s száz meg száz ember életét követeli áldozatul. Vajjon ki viselte volna az óriási emberáldozatért a felelősséget? Még elgondolni is rettenetes. Pedig ez a jövőben is megismétlődhetik s csak úgy hárítható el, ha az ilyen építkezés lelkiismeretes, gondos és haladéktalan ellenőrzés mellett és felügyelet alatt történik, ezen cél pedig csak az építész-mérnöki állás szervezésével érhető el.

Az építész-mérnöki állás fontosságát és szükségességét fentiekben indokolva, midőn ismételtelen kérem annak szervezését, egyben javasolom, hogy ezen állás betöltője, mint magasabb műszaki képesítéssel bíró egyén, a IX. fizetési osztályba soroztassék.

Javasolom azt is, hogy a rendőrfelügyelő a IX. fizetési osztályba helyeztessék és számára a VIII. fizetési osztály megnyittassék. Igen komoly indokok támogatják e javaslatomat.

A felügyelői állás ugyanis azáltal, hogy a rendőrség legénységét kiképezi s oktatja, igen nagy jelentőséggel bír s városunk közbiztonsága érdekében fontos és szükséges, hogy ez állásban tanult, képzett, képes s teendőiben feltétlenül otthonos egyén alkalmaztassék, ami csak úgy érhető el, ha megfelelő fizetés, amely a tisztességes megélhetést biztosítja, — nyújtatik neki. E mellett azonban ambíciójának folytonos ébrentartása ösztönzésére lehetőséget kell neki nyújtani arra is, hogy előre haladhasson, ez teszi feltétlenül szükségessé, hogy számára a VIII. fizetési osztály megnyittassék. Különben minduntalan ismétlődhetik az az eset, ami Barna Tibor felügyelővel történt, hogy mivel pár száz koronával jobban javadalmazott állást nyert el, régi állását azonnal otthagytta.

Tervezetemben fel vettem azt is, hogy a rendőrtisztviselők évi 240 korona ruhaátalányban részesíttessenek. A tisztviselőknek ruhaátalányban részesítése a legnagyobb mértékben indokolt. Az egyenruhát ugyanis a tisztviselő tisztán szolgálati érdekből, szolgálati célokra szerzi be, méltánytalan tehát, hogy ily körülmények között a sajátjából fedezzen olyan kiadást, amely elsősorban közérdeket szolgál. Nem állhat meg ezzel szemben azon érvelés, hogy az egyenruha beszerezhető a szolgálati díjakból, azokért a díjakért ugyanis a tisztviselő éjszakáját, nyugalmát, szabadidejét áldozza s így méltánytalan, hogy az ezen szolgálataiért — tulajdonképpen a szolgálata közben felmerülő kiadásának fedezésére kapott szolgálati díjból szerezze be az egyenruhát.

Elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozott a kezelői állások közé egy pénztárosi állás szervezése a X. fizetési osztályban. Jelenleg ugyanis majdnem minden ügyosztálynál kezeletik pénz, amelyek a főkapitányság útján továbbíthatnak rendeltetési helyökre.

Most már külön kezelést igényel a pénzek bevétele az egyes osztályoknál s a főkapitányságnál. Tekintettel pedig arra, hogy igen sokféle pénz kezeletik, ennek szabályszerű intézése úgy az egyes ügyosztályokra, mint a főkapitányságra igen sok felesleges munkát ró és tevékenységének jelentékeny részét köti le, ami egy pénztárnok beállításával megszüntethetők. A rendőrségnél őrzött különböző értéktárgyak, hűnjelke kezelésére szintén szükséges volt egy tárgykezelő állás szervezése, ez azonban szaporulatot nem von maga után, mert ennek ellenében egy irtó állás megszüntetett úgy, hogy a kezelő személyzet csupán egygyel szaporodik. A napi-díjas irtók száma is csupán egy gépiróval szaporíthatik, ami a nagyszámu írásbeli munkák akadálytalan elvégezhető és a kiadmányozhatóság gyorsabbá tétele céljából teljesen indokolt.

Az iktató és kiadóhivatalok egyesítettéven azon célból, hogy a segédhivatalokban összhangzóan és egyöntetűen végeztessenek el a kezelési munkák, szükség van arra, hogy ezen segédhivatalokat, vagyis a kezelési irodát egy kezelő tisztviselő vezesse felelősség mellett. Költségkimelés szempontjából mellőztem egy iroda-vezetői állás szervezését s ezen irodavezetői tisztség ellátásával a kiadót tartom megbizandónak s tekintettel arra, hogy ezzel úgy munkája, mint felelőssége tetemesen megnövekedik, de meg hogy irodavezetői volta is jobban

kiemeltessék, részére 400 korona személyi pótlék beállítását tartom szükségesnek.

A nyomozás eszközzésére a jelenlegi szabályrendeletben a rendőrbiztosi kar szerveztetett. Ez intézmény azonban már idejét multa és rendeltetését betölteni nem tudja. A műveltség fejlődésével, amikor mindinkább szövevényes bűncselekmények követtetnek el s amikor a büntetések mindinkább nagyobb furfanggal támadnak a társadalom ellen, kinyomozásuk, megfigyelésük, megelőzésük és ártalmatlanná tételükre a feltűnő egyenruhát viselő rendőrbiztosok teljesen alkalmatlanok. Hogy eddig mégis nagyobb bűnesetek épen nem, vagy ritkábban fordultak elő, az tisztán a véletlennek és városunk közönsége puritán erkölcsi felfogásának tudható be. Ma azonban és jövőre, amikor a város őslakossága a forgalom, közlekedés, ipar- és kereskedelem növekedésével bevándorló kétes elemekkel mindinkább kevertetik, feltétlenül változni fog, vagy legalább is megváltozására okvetlenül számítani kell, aminek jelei már is mutatkoznak, mert az utóbbi időben a nagyobb bűncselekmények száma mindinkább szaporodik s így a tisztességes társadalom az ellene támadó bűnösöktől csak jól megszervezett és kiképzett nyomozó közegek — *delektivek* — által védelmezhető meg. Feltétlenül szükségesnek mutatkozott ennél fogva ezen testület szervezése. Tervezetemben egy 16 tagból álló detektív (nyomozó) csoport felállítását kontemplálom olyan módon, hogy a jelenlegi rendőrbiztosok e csoportba beminősítettnek és számuk a tervezett számra kiegészítettnek.

Nem mulaszthatom el itt, hogy rá ne mutassak azon körülményre, miszerint városunk fejlődése az utóbbi időben óriási mértékben halad előre. Területe, lakossága rohamosan nő s e tekintetben a szó szoros értelmében amerikai arányokban tör előre. Ipartelepék, gyárak emelkednek, amelyeknek munkásságát legnagyobb részben a vidék szolgáltatja. Természetszerűleg ennek folyamánként sokkal mozgalmasabb, intenzívebb élet folyik itt, mint csak pár évvel ezelőtt is. A bevándorlottak között sok a büntetett is. Nem lehet számításán kívül hagyni azon körülményt sem, hogy az egyetem felállítása csak rövid idők kérdése. Ez szintén jelentékeny népmozgalmat fog teremteni s az idevonzott tisztességes elemet nyomon követő bűnözők és fosztogatók tömege s annak az ellen intézett támadásoktól megvédése a rendőrségnek elsősorban fontos kötelessége. Ez azonban a rendőrlégénység mai létszáma mellett lehetetlen. Az utóbbi mozgalmas idők sajnos igazolták, hogy rendőrlégénységünk mai létszáma e feladatok teljesítésére képtelen.

Egy-egy nagyobb munkásmozgalom esetén a csekély számú rendőrlégénység az élet- és vagyonbiztonság nagy érdekét ma megvédeni nem tudja még akkor sem, ha e mozgalom rövid tartama és a rombolás s zavargás terére nem lép. Könnyű elképzelni, hogy mi történik, ha tömeg fékevesztett szenvedélye szabadon garázdálkodik és annak nem állja útját megfelelő erőhatalom. Ma úgy nappal, mint éjjelenként a város egész tömbjei maradnak örökös rendőr nélkül s a békésen alvó polgárok élet- és vagyonbiztonságára senki sem vigyáz, mert nincs rendőr. Ez a legnagyobb mértékben veszélyes és türehetetlen állapot, ami sürgős orvoslást kíván. Feltétlenül szükségesnek tartom ennél fogva a rendőrlégénység és pedig úgy a gyalog, mint a lovasrendőrök létszámának szaporítását. A gyalogrendőrség létszáma meggyőződésem szerint 222-re, a lovasrendőröké legalább 27-re volna emelendő az altisztekkel együtt. Bár e szám az első pillanatra nagynak látszik, valójában azonban nem az. Városunk közbiztonsága megfelelő módon csak úgy látható el, ha az őrszobarendszer létesítettik. Kerületenként egy s ezenkívül a vasuti nagy állomásra és a nagyerdei csőszháznál egy-egy, összesen legalább 8 őrszoba felállítása szükséges, amelyeknek ellátása csak a fenti létszámú rendőrlégénységgel lehetséges. Csak így lesz elérhető, hogy a közrend, élet- és vagyonbiztonság fenntartása és megóvása végett felmerülő szükség esetén a város bármely részére a szükséges rendőri erő kivethető

legyen. A város egyes részeinek közbiztonságát az ott felállított őrszobák legénysége látná el.

Az őrszobák felállítását különösen indokoltá teszi azon körülmény, hogy megvalósításával városunk közbiztonsága, közrendésze, közegészségügye és köztisztasága feltétlenül javulni fog. Az őrszobák parancsnokainak, a ki-rendelt altiszteknek, ugyanis akik állandóan ugyanazon őrszobákhoz lesznek beosztva, kötelességükké tétetik, hogy kerületüket tökéletesen megismerve, azt minden szabad délutánjukon bejárják s a közbiztonsági, közrendészeti, közegészségügyi és köztisztasági törvényes rendelkezésekbe ütköző cselekményeket a folytonos ellenőrzéssel megakadályozzák. Ezenkívül az őrszemek felülvizsgálata közben is folyton bejárják kerületüket és ha valami rendellenességet tapasztalnak, arról jelentésüket megtéve, annak megszüntetése iránt a szükséges intézkedés azonnal megtétetik. Hogy pedig a kerületi rendőrellenőrök kötelességeiket és ellenőrzéseiket lelkiismeretes buzgalommal teljesítsék, gondoskodva van a hanyagság esetére velük szemben alkalmazható fegyelmi büntetésekkel.

Az őrszobák felállításával még egy másik cél is szolgálhatnék. Nevezetesen, tény az, hogy városunkban a megélhetés igen drága, a lakások árai magasak, aminek eredménye, hogy a kifizetésű rendőrlégénység a külsőségen, a várostól meglehetősen távol fekvő telepeken fogad magának lakást. Már most váltás előtt, központosítások alkalmával a jelenlegi rendőrségi laktanyául szolgáló Szent-Anna-utca 12. sz. a házhoz kell a rendőröknek bejönnie s szolgálatának leteltekor innen kell hazamennie, ami az úgy is fárasztó és nehéz szolgálatot teljesítő rendőrlégénységre a legnagyobb mértékben kimerítőleg hat. Ennek, az egyéni szempontoktól eltekintve, ismét csak a közbiztonságra van káros visszahatása. A kimerültséggel ugyanis karöltve jár a demoralisatio s nem szorul magyarázatra, hogy minden kényszerítés mellett is, a kimerültségig fáradt rendőrőrszem nem fogja oly buzgalommal és lelkiismeretes éberséggel teljesíteni kötelességét, mintha kevésbbé volna fáradt.

Tekintetes Tanács

Javaslatomban a rendőrök fizetése 100, lakbérére pedig 40 koronával növekednék. A jelenlegi fizetésből ugyanis egy család magát fenntartani képtelen s csak nyomorog. Mindenki által tudott dolog, hogy a megélhetés az utóbbi pár évben minden téren óriási módon megdrágult, ezt tekintetbe véve, feltétlenül indokolt, hogy a rendőrlégénység fizetése mérsékelten emeltessék. Figyelembe véve ugyanis azt, hogy a mai drágasági viszonyok között a rendőri fizetésből egy család el nem tartható, a rendőrlégénység fizetésének javítását még igen fontos ethikai okok is feltétlenül szükségessé teszik. Ugyanis a megélhetési viszonyokkal a munkabérek is növekedtek s a közönséges napszamos munkások is tisztességes, jó napszámot kapnak. Természetes már most, hogy a jelenlegi munkabérek mellett rendőrlégénységnek jó anyagot csak az esetben kaphatni, ha a megélhetésre elégséges fizetés biztosított számára. Reá kell mutatnom továbbá azon körülményre is, hogy a rendőrlégénység rendkívül fárasztó, kimerítő és veszélyes hivatást teljesít, amelyet jól betölteni csak az esetben képes, ha egészen annak szentelheti magát, már pedig ez azon rendőrtől, akit anyagi gondok nyomnak s akinek gondolkodását az a nyomor és inség, mellyel családja küzd, bénítja meg, nem várható és az ilyen ember mások élete, testi épsége és vagyonának megvédése érdekében nem fog mindig tettere készen állni és nem fog a megtámadott élet és vagyon megvédésére azzal a buzgalommal és kötelességtudással sietni, amit a nagyközönség tőle méltán elvár.

Nincs veszedelmesebb megölője a hivatásért való buzdulásnak, s lelkesedésnek, mint a gondokkal való nyomorúság, mely a megélhetést folyvást kérdőjelle teszi. Elselejtesíti a legértékesebb embert és emberanyagot is. Már pedig nekünk egész emberre s egész policistákra van szükségünk. Kevés létszám mellett óriási területen mind súlyosbodó kötelességek várnak reánk ebben a rohamos méretekkel fejlődő nagy városban. Elérkezett

az ideje immár annak, hogy a rendőrlegénység anyagi helyzetén javítsunk, amely az utóbbi években a drágaság rohamos növekedtével nem elégíti ki a mindennapi existenciális követelményeket. Ez egy szükségszerű szempont arra nézve, hogy ne kétféle rendőr lehessen egy testületben, olyan is, akire a saját hatósága kénytelen reázarani a börtön ajtaját, hanem csak egyféle, aki minden körülmények között teljesíti kötelességét, akár a maga testi épségének s életének árán is, azaz igazán rendőr. Az ehhez való hozzásegítés teszi szükségessé rendőrlegénységünk fizetésének javítását.

Javaslatomban kettővel szaporítottatik a lovasrendőr-kézbesítők száma is. Debreczen ugyanis az utóbbi időben, különösen a külsőségeken, terjeszkedett nagymérvben. Nagy számmal keletkeztek a különböző és jelentékeny távolságra eső telepek. Tekintettel már most arra, hogy a rendőrkézbesítői hivatának évenként ezidőszert is 200,000-nél több kézbesítést kell eszközölnie s ez a szám folytonosan emelkedőben van, különösen a külsőségeken kézbesítő lovasrendőr-kézbesítők számának mérsékelt emelése elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozott. A kézbesítendő ügydarabok nagyszáma és a kézbesítési terület nagy kiterjedése miatt ugyanis a kézbesítők munkájukat ez időszert sem végezhetik pontosan, ami miatt úgy a bíróság, mint a társhivatalok és vidéki hatóság részéről állandó és folytonos a panasz. A gyalog kézbesítőkre vonatkozólag pedig feltétlenül szükséges, hogy azok véglegesíttessenek, vagyis, hogy a sokszor igen fontos okmányokat felesküdt, állandósított, nyugdíj-jogosult alkalmazottakra bizzuk, s nem olyanokra, akik ma itt, holnap máshol vannak s nem tekinthetők másnak, mint egyszerű napszámosoknak. Ennek azon közvetlen eredménye is meg lesz, hogy a kézbesítők ellen kötelességüknek hanyag teljesítése s felületesség esetén fegyelmi úton lehet majd eljárni s őket arra szorítani, hogy a reájuk bízott teendőket lelkiismeretes pontossággal teljesítsék. Ma ugyanis, különösen a bíróság részéről, a kézbesítések szabálytalan és késedelmes eszközzése miatt igen gyakori a panasz. A hanyag és felületesen eljáró kézbesítőkkel azonban hatályosan eljárni nem igen lehet, mert ideiglenesen, a megélhetésükre alig elegendő napidíjjal lévén alkalmazva, az elbocsáttatást nem tekintik olyan súlyos büntetésnek, mintha állandósítva lesznek s biztos állásuk és nyugdíjuk lesz veszélyeztetve hanyagságuk és felületességük által.

Végül megemlítem, hogy az egyes hivatalokhoz, posta kézbesítésére, aktáknak egyik ügyosztálytól a másikhoz átküldésére, azonnali kézbesítés eszközzésére jelenleg kézbesítők vannak beosztva. Tervezetemben ezt megszüntetem és a kézbesítők helyett 5 hivatalozgát osztottam be az egyes hivatalokhoz azért, mert a szolgák kevesebbe kerülnek, mint a kézbesítők s így alkalmaztatásuk költségmegtakarítást jelent.

Tekintetes Tanács!

Fentiekben igyekeztem vázolni azon indokokat, melyek a rendőrség szervezéséről készített szabályrendelet-tervezetemben az ott kitüntetett szaporítást szükségessé teszik. Még csupán arra akarok rámutatni, hogy a rendészetünk szervezése és a város mai lakossága és kiterjedése arányához mért fejlesztése olyan elsőrendű városi feladat, melynek sem megoldása, sem pedig költségterhe elől elzárkózni nem lehet. Majdnem 16 év óta rendészetünk egy lépéssel sem haladt előre és Debreczennél sokkal kisebb városok rendőrsége mögött áll, és ha nem akarjuk azon fontos érdekeket veszélyeztetésnek kitenni, melyeknek megvédésére és őrzésére a rendőrség hivatva van, feltétlenül szükség van az elmulasztottakat pótolni és a rendőrséget megfelelően újjászerveve, szaporítva, feladatai elvégzésére képessé tenni. Mint általánosan tudott dolog, az ország rendőrségének egységes szervezése ez idő szerint a kormányhatalmat is erősen foglalkoztatja s e céltól vezéreltetve, a városok segélyezésére a költségvetésbe beillesztett államsegély az 1913. évtől kezdődőleg elsősorban a rendőrség fejlesztésére szándékoltatik fordítani. Amennyiben már most Debreczen megértve az

idők szavát, elébe siet az eseményeknek, rendőrségének fejlesztésével és megfelelő fokra emelésével, csak azon eredményt éri el, hogy a rendőrségre teendő személyi és dologi kiadásainak megtérítése fejében minél nagyobb államsegélyben részesíttetik s így rendészetének emelése, javítása mellett még jelentékeny anyagi előnyhöz jut.

A rendőrség újjászervezésénél elsősorban tekintettel voltam arra, hogy városunk anyagi megterhelhetését a lehető legkevesebbel kelljen emelni, viszont most benyújtott szervezeti javaslatomban beállított szaporítások elkerülhetetlenül szükségesek. Szükségesek pedig azért, mert a folyton emelkedő drágaság a megélhetési viszonyokat mind súlyosabbá teszi és a szükség, a nyomor az embereket tömegesebben bűnbe kényszeríti. Ezek a közártalmú egyének pedig mind a városokba tódulnak s veszélyeztetik az élet és vagyonbiztonságot. Ezek ellen védelmet nyújtani, a polgárság nyugalma biztosítani oly módon, hogy úgy éjjel, mint nappal teljes biztonságban érezze magát — a rendőrség feladata és kötelessége.

A közlekedés emelkedésével az élet és testi épség megóvása érdekében szükség van annak szabályozására. Ennek ellenőrzésére azonban szintén rendőrré van szükség, mert a járműveket hajtó egyéneket alacsony műveltségi fokuknál fogva csak kellő ellenőrzéssel és hatékony közreműködéssel lehet szabályozni.

Az a csekély létszámemelés, amely már megtörtént, nem áll arányban a város rohamos fejlődésével, a beépített területek nagyságával, a közlekedés emelkedésével s a népesség számával. Tudja ezt minden polgára a városnak, számtalan jogos kérelem lesz előterjesztve rendőr kirendelése iránt, őrszem felállítására iránt, de kénytelenek vagyunk azt megtagadni, mert fontosabb érdekek annak máshol való ténykedését teszik szükségessé.

Felelősségem tudatában, mely a város adófizető polgárai vagyona és testi épségének megvédésére kötelességeket ró reám, bár tudom azt, hogy a város közönységének nagyobb anyagi áldozatába fog kerülni, a közbiztonság gyökeres javítására a szükségesséket ezen szervezeten keresztül meg kellett tennem. Kötelességem volt a helyzetet feltárni s ennek orvoslását kérni oly módon, hogy a rendőrség létszáma megfelelően szaporíttassék.

A költségtöbblet, mely a szaporítás folytán előállani fog, megtalálja értékét a polgárság testi épsége és vagyona megvédésével előálló kedvezőbb helyzetben.

Tisztelettel kérem ennélfogva, hogy beterjesztett szabályrendelet-tervezetemet teljes egészében elfogadva, azt tárgyalás végett a tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé terjeszteni méltóztassék.

Debreczen, 1912 szeptember hó 18-án.

Rostás István,
rendőrőlkaptány.

A debreczeni főiskola ifjusága és a görög katolikus püspöki székhely.

A debreczeni főiskola ifjusága szerdán délelőtt nagy küldöttséggel jelent meg Kovács József polgármesternél és memorandumot nyújtott át, melyben arra kéri a törvényhatósági bizottsági közgyűlést, hogy a görög katolikus püspökség székhelyének kérdésében foglaljon állást Hajdudorog mellett.

A polgármester szívesen fogadta a küldöttséget és átvette az ifjuság kétségkívül sok érvben gazdag memorandumát, melyet — tartalmának értékét tekintve — szó szerint közlünk.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az egész nemzet gondos figyelme kíséri az új magyar gör. kat. püspökség felállítására körüli nagyarányú mozgalmat. Ez az általános érdeklődés bizonyítja, hogy ezt a törekvést nem pusztán felekezeti érdek, vagy valamely frakció izgatása váltotta ki, hanem a legfontosabb nemzeti szempontok parancsoló ereje.

Régóta fájdalommal nézte már a magyarság görög kat. véreink küzdelmeit a magyar liturgiáért s most, midőn a gör. kat. véreink reménysége az új magyar gör. kat. püspökség felállításával még inkább erősödött, a magyar nemzet teljes szeretetével fordul feléjük.

Eminens nemzeti érdekek kívánják tehát a magyar gör. kat. püspökség felállítását.

Az volt a hivatalos közegek intenciója is, hogy a gör. kat. magyarságnak adjanak székhelyet. Ez a székhely pedig csak ott állítható fel, ahol a múlt történelmi jogot, a hivek számaránya erőt s az anyagi jólét fényt ad a püspökségnek.

Az elmúlt hónapok idevágó mozgalmi ismeretesei mindnyájunk előtt. Két város versenyzett eddig a püspökségért: Hajdudorog és Nyíregyháza. Az utóbbi napokban felső biztatásra sorompóba lépett Debreczen is. A város vezető közegeinek ezen lépését azzal próbálják indokolni, miszerint Debreczen mindig elismerte Hajdudorog történelmi jogosultságát az új gör. kat. püspökséghez, de mivel Hajdudorogot a püspöki székhely kérdésében — az ellene megindult akció hatása következtében — a miniszter elejtette, Debreczen jogosultnak tartja magát arra, hogy a maga részére szerezze meg a püspökséget. Hogy azonban ez az újabb akció nem találkozott általános rokonszenvvel, bizonyítja az ellene irányuló közhangulat s hogy a vezetőség sem szívesen fogadja ezt, legyen elég a „Város“ című hivatalos lap október 13-iki számából idéznünk a következőket:

„Mi a magunk részéről a történelmi tradíciókat is mérlegelve Dorogot látjuk illetékesnek a püspöki székhelyre és talán kár is volna ez irányban hosszú időkre nyúló újabb tárgyalásokat kezdeni, ami a püspökség felállítását esetleg elodázná beláthatatlan időre“.

Általános tehát az a felfogás, hogy Hajdudorog minden tekintetben jogosultabb a magyar gör. kat. püspöki székhelyre, mint Debreczen. Bizonyos az is, hogy Nyíregyháza Hajdudorog mellett szóba sem jöhet, mivel erre sem történelmi joga nincs, a lélekszám aránya sem közelíti meg a hajdudorogi gör. kat. egyház lélekszámát, sem azokkal az anyagi föltételekkel nem bír, amelyeket Hajdudorognál jelentős mértékben megtalálunk.

Hajdudorog jogosultságát igazolja először is történelmi múltja és magyarsága.

Egyháza ősrégi, nehéz küzdelmekben edzett, fényes multu egyház, míg Debreczenben csak a közelmúlt időben alakulhatott meg a gör. kat. egyház s templomát is csak néhány éve építette a város óriási anyagi segítségével.

A gör. kath. egyház s közelebről a liturgia magyarosítása érdekében, mely valósággal létföltétele a gör. kat. magyar egyháznak, többször exponálta magát. Legközelebb pedig akkor, amidőn az ezredéves ünnepély alkalmával teljesen magyar szertartású istentiszteletet tartott, míg a debreczeni gör. kat. egyház, jóllehet a város jelentős templomépítési segélyét azon kikötéssel kapta, ha a templomavató istentiszteletet minden részletében magyar nyelven tartja — nem váltotta be ígését s már ekkor visszaélt a város éldozatkészségével s jóindulatával.

Hajdudorog népe izig-vérig magyar Bocskai hajduinak ivadékai. Éppen ez a sokszor megbizonyított magyarságuk az, ami szálla oláh hittestvéreink szemében. Mert hiszen bizonyos, hogy a Hajdudorog elleni akció Erdély oláhságától, illetve a nagyváradi gör. kat. román püspökségtől indult ki. Ha nem hivatalos forrásból indult is ki, mindenesetre nagy a valószínűsége annak a hírek, hogy

Radu Demeter nagyváradi gör. kat. püspök az eucharisztikus kongresszus alkalmával Van Rossum bíborossal, a pápa képviselőjével beszélt, kinek előadta, hogy a dorogi gör. kat. magyar püspökség fölállítását milyen káros hatású volna a magyarországi és erdélyi románokra nézve — valószínűnek kell ezt tartanunk, különben nem merészelnének szembeszállni a pápai bulla határozott rendelkezésével, mely „hajdudorogi gör. kat. magyar püspökségről“ beszél.

Azoknak, akik a nemzeti szempontokra tekintettel Debreczent elébe helyezik Hajdudorognak, nincs igazuk. Azt mondják, hogy Debreczen iskoláival, egyetemével szolgálná a magyarosítás ügyét, hogy a gör. kath. román egyház gyermekei tömegesen tódulnának Debreczen iskoláiba s itt szívben-lélekben magyarrá válnának.

Ne ringassuk magunkat ebben a jóhiszemű, de rövidlátó gondolkozásban!

Ne feledjük el, hogy a román agitátorok nagy részét magyar egyetemek nevelték.

Bizonyára élénk emlékezetünkben van még mindnyájunknak a nagyváradi papnevelő intézet 16 román diákjának tüntető, sőt forradalmi viselkedése ezen magyar iskolával szemben. Ismeretesei előttünk azok a botrányos izgatások, melyek ezen sajnálatos eset nyomán megindultak. A románoknak nagy gondjuk volt arra, hogy úgy vélt nemzeti sérelmüket világgá kürtöljék.

Okuljunk már egyszer a tapasztalatból!

A debreczeni „Alma Mater“-nek is vannak szomorú emlékei e tekintetben. Itt is voltak már diákok az elmúlt időkből, de egyből sem tudott minden jóakarata mellett sem hazafit nevelni.

Téves gondolkozás az, mintha a román ajku gör. kath. ifjak, a püspökség felállításával egyszerre elleneznék Debreczen magyar prot. iskoláit. Akkor is csak kevesen keresnék föl Debreczent, ha a város gör. kat. hltfelekezeti, román nyelvű iskolákat állítana nekik. Ez pedig lehetetlenség.

De nem is annyira a gör. kat. hivek, mint inkább az egyház magyarosításáról lehet itt szó. Ez pedig — ismételjük — Debreczenben, hol a gör. kat. egyház, mint fennebb is említettük, már a templom építéséhez nyert nagy anyagi segély adományozása idejében is kijátszotta a várost. A liturgia magyarosítása nem is történhetne itt meg, hol folytonosan érezniök kellene a görög katolikusoknak román. kat. hittestvéreik presszióját. Ez csak ott történhetik meg, hol az egyház szívben-lélekben magyar és így az új gör. kat. püspökség székhelye — hangsúlyozzuk — nem lehet más, mint *Hajdudorog*.

Hajdudorog történelmi jogosultsága és magyar volta tehát minden kétségen felül áll.

De a hivek hasonlíthatatlanul nagyobb számaránya is Hajdudorog mellett bizonyít. Csak vegyük tekintetbe, hogy Debreczenben alig 800—900 gör. kat. lélek van, míg a hajdudorogi gör. kat. egyház 10,000 lelket számlál. Már pedig tagadhatatlan, hogy minden egyház erejét hiveinek nagy száma teszi. Az is bizonyos, hogy a vezető szerepet — mint eddig is vitte — továbbra is Hajdudorog vinné 10,000 lelket számláló egyházával és a debreczeni csak afféle *cimzetes püspök* lenne: pásztor nyáj nélkül, vezér sereg nélkül, *főpap hivek nélkül*. Különb is a *cimzetes püspökség megszüntetése a liberális köteles feladata*. Hiszen már a bécsi és linci békék is kikötötték, hogy a *cimzetes püspökségek eltörölnének*. Nincs is annak semmi értelme, hogy 800 lélekből álló egyházacska képezze centrumát egy oly hatalmas szervezetnek, aminő a magyar gör. kat. egyház. Ennek csak az lenne előrelátó következ-

ménye, hogy a lakosság 1 százalékát kitevő gör. kat. egyház oly arányú érvényesülést követelne, ami a debreczeni gör. kat. egyház csekély voltához képest őt meg nem illetné s ezáltal csak a felekezeti béke megzavarására szerezne alkalmat és módot.

Jóllehet, a püspökségek szaporítása liberális szempontból fölösleges, sőt káros, de *az új magyar gör. kat. püspökség a magyarság szempontjából már szükséges*, oda tegyék hát, ahol hivei vannak, ahol a hiveknagy száma erős fundamentuma a püspökségnek, másfelől pedig hatalmas munkamező nyílik a püspök előtt. Ez a föltétel sincs meg Debreczenben.

Melyik tehet hát többet a magyarság szempontjából: Debreczen, vagy Hajdudorog? A debreczeni 800 lélekből álló gör. kat. egyház inkább megmagyarosítja a magyarországi gör. kat. egyházat, mint a hajdudorogi 10.000 lélekből álló gör. kat. egyház?!

Hogy mindezt jól látja és belátja a gör. kat. magyar egyház, bizonyítja az, hogy *a gör. kat. magyarok egyeteme Hajdudorog mellett áll.*

Kétségtelen tehát, hogy a lélekszám aránya is Hajdudorogot ajánlja püspöki székhelyül.

Hasonlóképen előnyben van anyagi tekintetben is. Nem a város gazdasági képességét kell tekintetbe venni az új székhely megállapításánál, hanem az egész püspöki megye magvaul szolgáló egyház anyagi erejét. A hajdudorogi egyház, amellelt, hogy a legnépesebb, egyszersmind a leggazdagabb is mindazon gör. kat. egházak között, melyek az új püspöki megyébe bekebelezettek, míg a debreczeni gör. kat. egyház folyton anyagi bajokkal küzd és ha a város annak idején nagy anyagi áldozatával segítségére nem megy, máig sem építhette volna fel templomát.

Tudvalevő dolog, hogy hajdudorog mily óriási áldozatokat hozott az új püspöki székhely elnyerése érdekében. Kötelezte magát mindannak megadására, amit csak az új püspöki székhely ereje és fénye igényel. Püspöki rezidenciát, alsóbbfoku és középiskolákat épít, városi csatornázást, utcarendezést ígér. Ime ez a kicsiny mezőváros minden ereje megfeszítésével igyekszik fejlődni. Előnyös-e hát a megyei politika szempontjából, hogy ezt a fejlődni akaró, kulturális haladása érdekében minden áldozatra kész várost visszaszorítsa a megyei székhely?!

Rosszakaratu koholmány az, mintha Hajdudorog nem birná meghozni az anyagi áldozatot, mintha nem birná beváltani azon ígéreket, melyeket a püspöki székhely elnyerése érdekében tett. Biztos forrásból tudjuk, hogy a hajdudorogi gör. kat. egyház hivei között nagy számmal vannak olyan birtokkal rendelkezők, akik ketten-hárman összeállva, a rozsnyói róm. kat. püspökséget püspöki rezidenciájával, kanonokjaival együtt ma kifizethetné.

Összegezve az eddig mondottakat, mind a történelmi jog, mint a tulnyomó lélekszám, mind az anyagi képesség Hajdudorogot ajánlja s követeli az új magyar gör. kat. püspökség székhelyét!

Debreczennek és Hajdumegyének vezetősége jól ismervén Hajdudorog kiváló missziói hivatását a magyarság szempontjából, bölcs megfontolással ezt a várost jelölte ki az új magyar gör. kat. püspökség székhelyül.

Ám maradjon meg Debreczen város előbbi határozata mellett szilárdul!

Ne éljen Debreczen az erősebb jogával!

Elviselné-e Debreczen azt az ódiomot, mely az egész gör. kat. magyarság részéről érhetné. Tudvalevő dolog, hogy a gör. kat. magyarság egyhangulag a hajdudorogi székhely mellett foglalt állást.

Ne öljön el Debreczen egy fejlődni kívánó hajdudorost.

Emelje fel szavát újra Hajdudorog mellett!

Ezt mondja a kultuszminiszter 4213. elnöki sz. alatt kelt leiratában:

„Értesitem a bizottságot, hogy az új gör. kat. püspökség székhelye gyanánt Hajdudorog, Ő Felsége legfelsőbb elhatározásával és a pápai bullával már meg lévén határozva, a fenti igény és ajánlat az esetleg megújítandó tárgyalások alapjául csak oly feltétel alatt volna figyelembe vehető, ha Debreczen sz. kir. város részéről az ezen célra ígért anyagi áldozat közelebbi konkrét alakban terjesztetik elének“.

Ez a leirat valóban csodája a miniszteri leiratoknak. Hát Ő Felsége felelős minisztere szembehelyezkedik a magyar király szentesített akaratával?! Aki itt a klerikalizmus lólábait nem látja, annak hiába beszélünk.

Lássá be Debreczen sz. kir. város tekintetes Törvényhatósági Bizottsága, hogy az új gör. kat. püspökség Debreczenben nem lenne egyéb, mint a liberálizmus ellen minden aljas eszközzel küzdeni kész klerikalizmusnak előretolt őrállomása, mely igen alkalmas volna arra, hogy a felekezeti békét a legsúlyosabban megháborítsa.

Legyen szabad emlékeztetnünk Debreczen sz. kir. város tekintetes Törvényhatósági Bizottságát arra a *szoros történelmi kapcsolatra*, mely Debreczen városa és a ref. egyház között a legújabb időkig fennállott s *ma is fennáll*. Legyen szabad emlékezetébe idéznünk, hgy *Debreczent a protestantizmus tette naggyá, történelmi emlékei iránt való hálátlanság volna most ennek a protestantizmusnak békéjét és jövődjét meggondolatlanul kockára tenni*. Eme nagyszerű történelmi emlékezet iránt való kegyeletre hivatkozással kérjük Debreczen sz. kir. város Törvényhatósági Bizottságát, *utasítsa vissza a gör. kat. püspöki székhelyre nézve a kultuszminiszter részéről tett ajánlatot*.

Debreczenre — ismételjük — semmi előny nem származnék abból, ha a gör. kat. püspöki székhelyt magának taztaná meg. — Kulturális érdekeit biztosítja az egyetem. Gazdaságilag is jelentéktelen előnyt nyerne Debreczen. Óriási anyagi áldozatait, melyet a gör. kat. püspökség érdekében hoznia kellene, nem pótolná 50 év anyagi hasza, mely a püspökségből esetleg reá háramlanék.

Debreczen érdeke tehát egyáltalában nem kívánja a gör. kat. püspöki székhely Debreczenben való föllállítását. Mig más oldalról kiszámíthatatlan bajok háborítanak meg nyugalmas, kulturális haladását.

Mi, a debreczeni kollégiumi akadémiai ifjuság, kérjük Debreczen sz. kir. város Törvényhatósági Bizottságát, tisztelje a történelem szellemét s ne feledje, hogy felelősséggel tartozik.

Legyen hát Debreczen sz. kir. város törvényhatósága lojálisabb a magyar király szentesített akaratával szemben, mint Ő Felsége minisztere s *jelentse ki, hogy ragaszkodik a királyi „placettel“ szentesített törvényhez s a miniszter ajánlatát „ad acta“ teszi*.

Ha ezt teszi Debreczen sz. kir. város törvényhatósága, akkor cselekszik magához és multjához méltóan s *ismert liberálizmusához hiven*.

Debreczen érdeke nem az, hogy Debreczen, de sokkal inkább az, hogy Hajdudorog legyen a gör. kat. magyar püspökség székhelye.

Mi, a debreczeni ref. kollégium akadémiai ifjusága kérjük Debreczen sz. kir. város Törvényhatósági bizottságát, hogy ne tárgyalja a miniszteri ajánlatot s a *kért*

anyagi áldozat megtagadásával követelje Hajdudorog számára a püspöki székhelyet.

Legyen Hajdudorogé a püspöki székhely!

Kelt Debreczenben, 1912. évi október 22-én.

Hazafias üdvözlettel:

**A debreczeni kollégium
akadémiai ifjusága.**

Körözések.

A Juth községben, 1866. évben született, állandó lakással nem bíró Bak Imre (szülei: István és Juhász Zsuzsanna) napszámos illetőségének megállapítása vált szükségessé. — Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjék.

Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1912 október 8-án.

Főjegyző.

A Lopatin (Lengyelország) községben 1850. évben született, állandó lakással nem bíró Szonntag József kémenyseprő honosságának és illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérem az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzám megküldeni sziveskedjék.

Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1912 október 3.

Főjegyző.

Hirek.

— **Személyi hir.** Magoss György dr. tiszti főügyész Budapestról, hol résztvett a közigazgatási előadásokon, — hazaérkezett és hivatala vezetését átvette.

— **Államsegély a rendőrségi palotára.** Tudvalévő, hogy Debreczen városa a Kossuth-utca 20. szám alatti telek mellett 400,000 korona költséggel egy modern és minden tekintetben alkalmas rendőrségi palota építését határozta el, amelynek terveit Pavlovits Károly műépítész már el is készítette s amelynek építését nemsokára már meg is kezdik. A tanács mai ülésén kimondta, hogy ez építkezéshez, tekintettel arra, hogy a rendőrség föntartása igen sokba kerül a városnak, százezer korona államsegélyt kér. Annál is inkább megteheti a belügyminiszter, mert ilyen segélyezés, a vidéki rendőrség fejlesztésének céljára 149,000 korona áll rendelkezésére.

— **A vármegyei tisztviselők előléptetése utáni adók kivetése.** Általános érdekű és elvi jelentőségű kérdésben döntött Vas vármegye közigazgatási bizottsága. Dr. Kiss Emil vármegyei másodfőjegyző ugyanis megapellálta a pénzügyigazgatóság abbeli intézkedését, mellyel a magasabb fizetési osztályokba avansált vármegyei tisztviselők magasabb fizetési illetménye után évközben visszamenőleg az év elejére róttá ki az illetéket. A pénzügyigazgatóság álláspontját, egy pénzügyminiszteri rendeletre való hivatkozással, Gryneusz György pénzügyi tanácsos, igazgatóhelyettes védte, a felelősség jogosultságát és igazát egy közigazgatási bírósági deciziora való argumentációval a vármegyei t. főügyész igyekezett kimutatni. A bizottság helyt adott az apellációnak, kimondván, hogy az évközi előléptetés után az év elejére visszamenőleg való adókivetés helytelen s a már kirótt illeték visszafizetendő. A

pénzügyigazgatóság ezt a határozatot panasszal támadja meg a közigazgatási bíróságnál, mely bajosan fog régebbi álláspontján változtatni és a panaszt a hivatkozott pénzügyminiszteri rendelet dacára elutasítja.

18,427—1912.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező, alább felsorolt földek és csapszék, az 1912. év november hó 5. napján, délelőtt 10 órakor a városház nagy tanácstermében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fognak adni.

Az árverési feltételek a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt 8—1-ig megtekinthetők.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át az árverelő bizottságnál letétbe helyezni.

Az árverés az alábbiakra köttetik ki:

1. Holesy-féle 4 hold 58 négyszögöl föld.
2. Postakert melletti föld.
3. Köntösgát melletti 8 hold 500 négyszögöl föld.
4. Tégláskert melletti 7 hold 1321 négyszögöl föld.
5. Epreskerti csapszék.
6. Baromvásártéri csapszék.

A város házai után kiosztott bellegelő föld.

Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsának, 1912. évi október hó 14-én tartott üléséből.

A városi tanács.

„Ős Debreczen.”

Elbeszélések Debreczen multjából.

Irta: **Koncz Ákos.**

A fővárosi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg ezen kötetről, mely Debreczen multját rajzolja meg megfigyelő tollal.

Ára 3 korona.

Tisztviselőknek, tanároknak, tanítóknak, nyilvános könyvtáraknak, egyesületeknek és tanulóknak 2 kor. o o

Kapható a szerzőnél:

Városház, földszint, 7-ik számú ajtó (közlevéltár.)

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ
SZABÁLYRENDELETEI-
NEK GYÜJTEMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára

2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**